

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Terveystenhoitajakoulutus

Jenni Oinonen
Henna Väisänen

0–3-VUOTIAIDEN LASTEN VANHEMPIEN KOKEMUKSIA
VANHEMMUUDESTA JA JOENSUUN PERHEENTALON TOIMINNASTA

Opinnäytetyö
Marraskuu 2018

OPINNÄYTETYÖ
Marraskuu 2018
Terveystenhoitajakoulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600

Tekijät
Jenni Oinonen, Henna Väisänen

Nimeke
0–3-vuotiaiden lasten vanhempien kokemuksia vanhemmuudesta ja Joensuun Perheentalon toiminnasta

Toimeksiantaja
Joensuun Perheentalo

Tiivistelmä

Nykyajan vanhemmuus on tasapainottelua yhdessä työelämän haasteiden ja yhteiskunnan hektisyyden kanssa. Tuoreiden tutkimusten mukaan vanhemmat kaipaavat yhä enemmän tukea omaan vanhemmuuteensa. Tämän vuoksi perhetyö on muutospaineen alla.

Opinnäytetyön tarkoitus oli kuvata vanhempien kokemuksia vanhemmuudesta ja kokemuksia Joensuun Perheentalon toiminnasta. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa tietoa Joensuun Perheentalolle vanhempien kokemasta tuesta vanhemmuuteen, minkä avulla vanhempia voidaan tukea entistä paremmin heidän tarpeidensa mukaisesti. Opinnäytetyön tehtävänä oli kuvata, millaisia kokemuksia 0–3-vuotiaiden lasten vanhemmilla oli vanhemmuudesta ja millaisia kokemuksia vanhemmilla oli Joensuun Perheentalosta. Tämä opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena, jonka aineisto kerättiin haastatteluin. Tulokset analysoitiin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä käyttäen.

Haastateltavat kokivat vanhemmuuden positiiviseksi ja haastavaksi. Kokemukset vanhemmuudesta olivat myös ailahtelevia. Haastateltavat kokivat lapsen itsessään voimavaraksi, ja vanhemmuus koettiin mieleiseksi. Väsymys koettiin suurimmaksi haasteeksi vanhemmuudessa. Kiire ja lapsen hoitoon kuluva aika yllättivät osan haastateltavista. Joensuun Perheentalo koettiin tärkeäksi tueksi omalle vanhemmuudelle. Perheentalo antoi vaihtelua arkeen tarjoamalla matalan kynnyksen kohtaamispaikan lapsiperheille. Jatkotutkimuksena voisi jalostaa tässä opinnäytetyössä käytettyä kyselylomaketta soveltumaan kvantitatiiviseen tutkimukseen suuremman otannan saamiseksi.

Kieli
suomi

Sivuja 46
Liitteet 6
Liitesivumäärä 8

Asiasanat

vanhemmuus, vanhemmuuden tukeminen, kolmas sektori, laadullinen tutkimus

THESIS
November 2018
Degree Programme in Nursing
Orientation Option of Public Health
Nursing

Tikkarinne 9
FI 80200 JOENSUU
FINLAND
Tel. +358 13 260 600

Authors
Jenni Oinonen, Henna Väisänen

Title
Experiences on Parenthood and of Joensuu's Perheentalo among Parents of 0–3-Year-Old Children

Commissioned by
Joensuu's Perheentalo

Abstract

Today's parenthood is about balancing between the challenges of work and life in the fast lane of society. Recent studies have shown that parents increasingly need support for their parenting. On this account family work is under pressure for change.

The purpose of this thesis was to illustrate parents' experiences on parenting and experiences of the activities at Joensuu's Perheentalo. The goal of this thesis was to provide information for Joensuu's Perheentalo about parents' experiences of support for parenting, so that parents can be more effectively supported according to their needs. The task of this thesis was to describe what kind of experiences on parenthood parents of 0–3-year-old children have and what kind of experiences parents have of Joensuu's Perheentalo. This thesis was implemented as a qualitative research. The data were collected by interviews and the survey material was analysed by using inductive content analysis.

It was found that experiences on parenting were positive, demanding and also volatile. The interviewees saw the child as a reserve of strength, and parenting was experienced pleasing. The main challenge of parenting was exhaustion, but being in a hurry and the time used for child care were mentioned, too. Joensuu's Perheentalo was experienced as an important form of support for parenting by providing a low threshold meeting place for families. As a further study, the questionnaire used in this thesis could be refined to suit quantitative research in order to get a larger sample size.

Language

Finnish

Pages 46

Appendices 6

Pages of Appendices 8

Keywords

parenting, supporting parenthood, third sector, qualitative research

Sisältö

Tiivistelmä

Abstract

1	Johdanto	5
2	Vanhemmuus.....	6
2.1	Vanhemmuuden muodot.....	6
2.2	Vanhemmuuden roolikartta	7
2.3	Vanhemmuuden voimavarat ja haasteet.....	9
2.4	Vanhempana erilaisissa perheissä	10
2.5	Varhainen vuorovaikutus lapsiperheissä.....	12
3	Vanhemmuuden tukeminen	13
3.1	Perhetyö	13
3.2	Ammattilainen vanhemman tukena.....	14
3.3	Neuvolatoiminta vanhemmuuden tukena.....	15
3.4	Ryhmätoiminta vertaistukena kolmannella sektorilla	17
3.5	Joensuun Perheentalo	18
4	Opinnäytetyön tarkoitus ja tehtävät.....	20
5	Tutkimusmenetelmä ja toteutus	21
5.1	Laadullinen tutkimus	21
5.2	Kohdejoukko	21
5.3	Teemahaastattelu	22
5.4	Sisällönanalyysi	24
6	Tulokset	25
6.1	Taustatiedot	25
6.2	0–3-vuotiaiden lasten vanhempien kokemuksia vanhemmuudesta	25
6.3	Vanhempien kokemuksia Perheentalosta.....	31
7	Pohdinta.....	36
7.1	Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset	36
7.2	Opinnäytetyön luotettavuus	37
7.3	Opinnäytetyön eettisyys.....	40
7.4	Ammatillinen kasvu ja kehittyminen	42
7.5	Jatkotutkimus- ja kehittämisideat	43
	Lähteet.....	44

Liitteet

Liite 1	Haastattelukysymykset
Liite 2	Tutkimuksellisen opinnäytetyön mainos
Liite 3	Saatekirje vanhemmille
Liite 4	Esimerkki tulosten luokittelusta
Liite 5	Toimeksiantajan kommentit
Liite 6	Toimeksiantosopimus

1 Johdanto

Nyky-yhteiskunnan hektisyys ja työelämän haasteet ovat asettaneet vanhemmille paineita lapsen kasvatukseen ja koko vanhemmuuteen (Miettinen & Rotkirch 2012, 11–12). Kirjastoissa ja kaupoissa on tarjolla monia lasten kasvatussoppaita, mutta lastenpsykiatri Rantalaa (2014, 8) mukaillen, ne ovat vain jonkun ihmisen näkemyksiä lapsen kasvatukseen.

Vaikka suomalaisilla hyvinvointi on parantunut, hyvinvointierot väestöryhmissä ovat kasvaneet (Kaikkonen, Mäki, Murto, Pentala, Hakulinen-Viitanen & Laatikainen 2014, 150). Lapsiperheiden köyhyys on noussut voimakkaasti vuodesta 1995 eteenpäin, ja vuonna 2012 tehdyn kyselyn mukaan toimeentulo-ongelmista kärsivien perheiden vanhemmat kokivat erittäin usein masennusta, ahdistuneisuutta ja uupumusta (Salmi, Närvi & Lammi-Taskula 2016, 13, 37). Usein perhepalveluiden, esimerkiksi neuvolan, tarjoama sosiaalinen ja emotionaalinen tuki on merkityksellistä perheille, sillä monien perheiden sosiaalinen tukiverkosto ja sukulaissuhteet ovat kuihtuneet (Viinikka, Sourander & Oksanen 2014, 67).

Sosiaali- ja terveysalan uudistuksen myötä, myös kolmas sektori on joutunut suuren muutoksen alle. Sosiaali- ja terveystalot on haluttu laajentaa myös kolmannen sektorin alueelle hinta-laatusuhteen sekä valinnanvapauden parantamiseksi. (Pekurinen, Erhola, Häkkinen, Jonsson, Keskimäki, Kokko, Kärkkäinen, Widström & Vuorenkoski 2011, 47.)

Opinnäytetyön tarkoitus on kuvata vanhempien kokemuksia vanhemmuudesta ja kokemuksia Joensuun Perheentalon toiminnasta. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa Perheentalolle vanhempien kokemasta tuesta vanhemmuuteen, minkä avulla vanhempia voidaan tukea entistä paremmin heidän tarpeidensa mukaisesti. Opinnäytetyön tehtävänä on kuvata, millaisia kokemuksia 0–3-vuotiaiden lasten vanhemmilla on vanhemmuudesta ja millaisia kokemuksia vanhemmilla on Perheentalosta.

2 Vanhemmuus

2.1 Vanhemmuuden muodot

Vanhemmuus ei ole yksiselitteinen käsite. Vanhemmuutta voidaan tarkastella juridisesti, biologisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti. Tämän lisäksi vanhemmuuteen liittyy huoltajuuskäsite, joka tulee esille esimerkiksi lapsen elämään kohdistuvissa tukitoimissa. (Vilén, Hansen, Janhunen, Kytöpuu, Salo, Seppänen, Seppänen & Tapio 2010, 10–11.)

Juridisessa vanhemmuudessa tarkastellaan vanhemmuuden oikeuksia ja velvollisuuksia, joita yhteiskunta määrittää. Juridinen vanhemmuus tulee biologisen vanhemmuuden perusteella tai ei-aviolisessa perheessä isyyden todentamisella. Adoptio oikeuttaa juridiseen vanhemmuuteen, ja se on purkamaton suhde. (Vilén ym. 2010, 10–11.)

Joskus perheitä kohdatessa tulee tilanteita, jossa biologinen vanhemmuus ei ole tiedossa. Biologinen vanhemmuus liittyy kuitenkin geeniperimään. (Vilén ym. 2010, 10–11.) Ketolan ja Kurjenrauman (2013) julkaisemassa oppaassa biologinen vanhemmuus määräytyy kantamisen, synnyttämisen ja siittämisen kautta: näiden toimintojen kautta syntyy biologinen vanhemmuus.

Psyykkinen vanhemmuus perustuu lapsen ja aikuisen väliseen luottamussuhteeseen. Aikuinen huolehtii lapsesta, ja lapsi kokee aikuisen tunnetasollaan vanhemmakseen. Hoiva ja neuvon antaminen ovat psyykkistä vanhemmuutta, ja lapsi reagoi parhaiten näihin psyykkisen vanhemman tukimuotoihin. (Vilén ym. 2010, 11.)

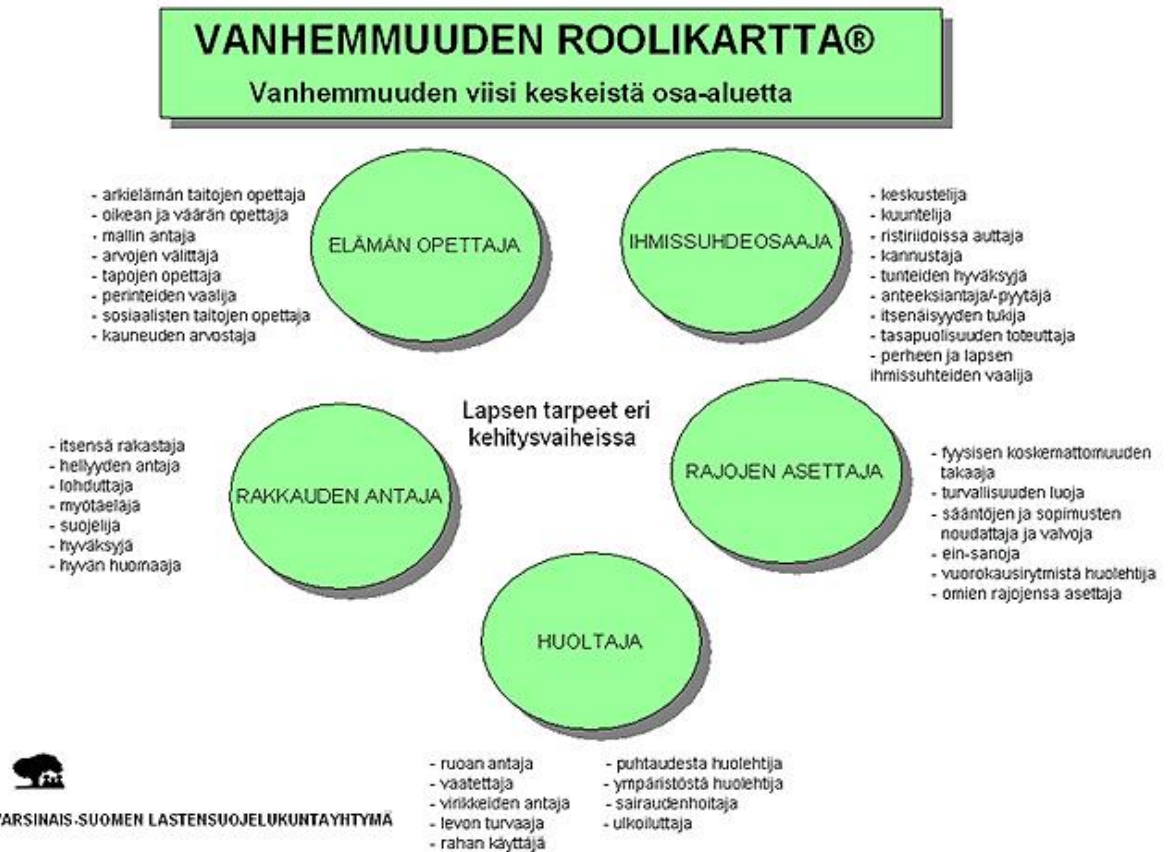
Aikuinen, joka elää lapsen arjessa ja huolehtii hänestä merkittäväällä tavalla, on sosiaalinen vanhempi. Sosiaalinen vanhemmuus liittyy arjen vanhemmuuteen eli arvojen ja toimintamallien opettamiseen lapselle tai harrastustoimintaan viemiseen. Sosiaalinen vanhempi voi olla esimerkiksi äidin tai isän puoliso. (Vilén ym. 2010, 11.)

2.2 Vanhemmuuden roolikartta

Vanhemmuuden roolikartta ® on Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymän kehittämä tuotos. Sen tarkoituksena on auttaa tarkastelemaan vanhemmuutta eri roolien kautta. Roolikartta on alun perin kehitelty perhekuntoutuksen tueksi, mutta on aikanaan levinnyt myös muun perhetyön pariin. Roolikartta pohjautuu Jacob Levy Morenon rooliteoriaan, jossa vanhemmuus on niin ikään pää- ja alaroolien rooliryhmittymä. Rooleja tarkastellaan suhteessa lapsen ikävaiheiden kehitystehtäviin ja tarkastelu antaa näin syvemmän merkityksen vanhemmuuteen. (Tapio, Seppänen, Hyppönen, Janhunen, Prusila, Salo, Toivanen & Vilén 2010, 137–138; Varsinais-Suomen lastensuojelun kuntayhtymä 2013.) Olemme kysyneet luvan saada käyttää Vanhemmuuden roolikarttaa Varsinais-Suomen lastensuojelun kuntayhtymältä. Saimme luvan kuvion käyttöön sähköpostitse.

Vanhemmuuteen liittyviä rooleja omaksutaan ja niihin valmentaudutaan kokemuksen myötä. Jotkut rooleista voivat olla liiaksi kehittyneitä, kun taas toiset jäävät toivotun tason alle. Monesti alikehittyneet roolit tuntuvat vanhemmista epämiellyttäviltä, ja siksi niiden roolien kehittäminen vaatii enemmän harjoittelua. (Tapio ym. 2010, 138.)

Vanhemmuuden roolikartassa vanhemmuutta tarkastellaan viiden pääroolin kautta: ihmissuhdeosaaja, rajojen asettaja, huoltaja, rakkauden antaja ja elämän opettaja muodostavat pääroolien ryhmän (Kuvio 1). Pääroolien alta löytyvät myös tavoiteroolit, joiden avulla pääroolien hahmottaminen käytännön tasolla on helpompaa. Vanhemmuuden roolit eivät ole lokeroituja, vaan ne elävät monimuotoisina, toinen toistaan tukien. (Tapio ym. 2010, 137–138.)

Kuvio 1. Vanhemmuuden roolikartta ® (Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymä 2013).

Vanhemmuuden roolikarttaa voidaan käyttää esimerkiksi keskustelun tukena vanhempien kanssa, havainnollistamaan vanhemmuutta tai apuvälineenä vanhemmuuden arvioinnissa. Keskustelu roolikartan pohjalta tulisi pohjautua siihen, että eri roolit käydään läpi järjestyksessä, missä asiakas haluaa nämä roolit käsiteltävän. Vanhempia voi pyytää tutustumaan roolikarttaan ennakkoon ja arvioimaan omia roolejaan kartan avulla. Rooleihin tutustumisen jälkeen tuntemukset ja itsearviointit käsitellään läpi molempien vanhempien kanssa yhdessä tai erikseen. (Tapio ym. 2010, 138–139.)

Vanhempien tarpeista riippuen, perheiden kanssa työskentelevän henkilön tehtävänä on antaa palautetta roolien toimivuudesta sekä tuoda uusia näkökulmia keskusteluun. Työntekijän on tuotava vanhemmille esille lapsen tarpeita eri roolien avulla. Tärkeiden roolien ymmärtäminen on olennaista, sillä niiden puuttuminen voi vaarantaa lapsen turvallisen ympäristön. (Tapio ym. 2010, 139.)

2.3 Vanhemmuuden voimavarat ja haasteet

Vanhemmaksi tuleminen on suuri elämänmuutos, olipa se suunniteltua tai odottamatonta. Kokemattomuus lapsista ja lapsiarjesta voi tuoda epävarmuutta ja omat lapsuuden kokemukset vaikuttavat siihen, miltä ajatukset omasta lapsesta tuntuvat. (Tapio ym. 2010, 126.)

Lapsuudessa syntynyt kiintymyssuhdemalli vaikuttaa siihen, miten aikuinen kohtaa oman lapsensa tämän synnyttyä. Jos vanhempi on saanut omassa lapsuudessaan hoivaa ja huolenpitoa omiin tarpeisiinsa, hänen on helpompi ymmärtää oman lapsensa tarpeita ja tarpeisiin on myös helpompaa vastata. Vanhemman on myös tärkeää käydä omaa lapsuuttaan läpi: muistikuvat siitä, mikä lohdutti tai ilahdutti helpottavat oman lapsen kohtaamista ja antavat ymmärrystä lapsen tarpeille. (Tapio ym. 2010, 126–127.) Vanhemmuuden haaste voi olla esimerkiksi raja motivoimisen ja painostamisen välillä. Vanhemmilla tulisi olla haaveita ja unelmia lasta kohtaan, mutta niin, että realiteetti on myös siedettävissä. Jos vanhempi pystyy kohtaamaan todellisen lapsen ja seuraa herkästi lapsen pyrkimyksiä ja tunteita, lapsen ja vanhemman välille voi syntyä positiivinen vuorovaikutus. (Sinkkonen 2008, 27–29.)

Kaikkonen ym. (2014) käyvät läpi artikkelissaan alueellisen terveys- ja hyvinvointitutkimuksen (ATH) tuloksia lasten ja lapsiperheiden näkökulmasta. Tutkimuksen otoksia on tehty vuosilta 2010, 2012 ja 2013. Tulosten mukaan 20–54-vuotiaiden väestössä lapsiperheiden vanhemmat kokivat elämänlaatunsa paremmaksi ja olivat muuta väestöä onnellisempia. Lapsiperheiden välisiä eroja nähtiin yksinhuoltajaperheissä sekä yli kahden lapsen perheissä, joissa hyvinvointi koettiin huomommaksi tai haastavammaksi verrattuna kahden vanhemman ja 1–2 lapsen perheisiin.

Vuonna 2013 tehdyssä alueellisen terveys- ja hyvinvointitutkimuksen tuloksissa lapsiperheiden vanhemmista joka neljäs koki terveytensä huonoksi tai keskinkertaiseksi. Psykykinen kuormittuneisuus oli yksinhuoltajaperheissä suurempaa (joka kuudes) kuin muissa lapsiperheissä. Nämä luvut ovat kuitenkin parempia

verrattuna muuhun väestöön. Perhe siis suojaa hyvinvoinnin heikkenemiseltä ja pitää terveyttä yllä. (Kaikkonen ym. 2014, 155–164.)

Väestöliiton tekemän tutkimustulosten mukaan lasten välinen ikäero on kaventunut viime vuosien aikana (Rotkirch & Berg 2018). Lyhyet syntymävälit vaikuttavat niin lapseen, raskausaikaan kuin vanhemmuuden jaksamiseen (Moisio 2016, 5). Moisio (2016, 16) tutkimuksen tuloksissa ilmenee, että lyhyellä aikavälillä syntyneistä lapsista tuleva univelka aiheuttaa uupumisriskiä vanhemmissa. Toisaalta tilanne nähtiin yhtenä elämänvaiheena vanhempien näkökulmasta, mikä auttoi myös jaksamaan haastavimman ajanjakson yli. Maailman terveysjärjestö WHO ohjeistaa pitämään raskauksien välin 24 kuukaudessa, sillä lyhyet raskausvälit ovat yhteydessä äidin sairastuvuuteen ja mahdollisesti jopa kuolleisuuteen (WHO 2005, 2).

Suomen Akatemian rahoittamassa Paletti-tutkimuksessa, joka toteutettiin Jyväskylän yliopiston Perhetutkimuskeskuksessa, tutkittiin niin sanotulla päiväkirjamenetelmällä suomalaisten pikkulapsiperheiden arkea vanhempien sekä lasten näkökulmista. Arjessa esiintyviä ongelmatilanteita vanhempien kuvaamana olivat muun muassa kokemus perheeltä tulevista vaatimuksista, kokemus huonosta omastatunnosta vanhempana, ristiriitatilanteita lapsen kanssa, hermojen menettämistä sekä kurinpito-ongelmia lasten kanssa. Myös yöunille menossa ja nukuttamisessa koettiin olevan hankaluuksia sekä lapsen levottomuus tai stressaantuneisuus vaikeuttivat arjen sujuvuutta. Myönteisinä arjen tapahtumina vanhemmat kuvasivat leikki- ja harrastushetkiä lapsen tai lapsien kanssa sekä halauksia ja sylissä olemista. (Tolvanen, Rönkä, Malinen & Lämsä 2009, 12–61.)

2.4 Vanhempana erilaisissa perheissä

Perheen määrittelemiseen ei ole yhtä oikeaa tapaa. Länsimaisessa kulttuurissa perhe mielletään vanhempien ja heidän lastensa muodostamasta ryhmästä. Suomessa perheeksi määritellään Tilastokeskuksen mukaan myös samassa asunnossa asuvat ihmiset. Lapsiperheiksi määritellään kaikki perheet, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia. (Vilén ym. 2010, 10.)

Erilaisia perhemalleja ovat uusperheet, yhden vanhemman perheet, kahden kulttuurin perheet, monikkoperheet, sateenkaariperheet, adoptiovanhemmuus, sijaisvanhemmuus sekä leskiperheet, joissa toinen vanhempi on kuollut (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2013, 26). Suomessa perinteisiä ydinperheitä on enää noin kolmasosa kaikista perheistä (Kerppola-Pesu & Moring 2018).

Ydinperheen muodostavat kahden sukupolven edustajat. Esimerkiksi avio- tai avioliitossa asuvat henkilöt lapsineen määritellään ydinperheeksi. (Vilén ym. 2010, 13.) **Uusperheet** ovat kahden aikuisen liittoja, joissa molemmilla on ollut aiemmin avo- tai avioliitto jonkun toisen aikuisen kanssa. Uusperheeseen kuuluvat myös näiden aikuisten aiemmassa suhteessa syntyneet lapset tai lapsi, jotka asuvat uusperheessä osan aikaa tai kokoaikaisesti. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2013, 26.)

Yhden vanhemman perhe eli yksinhuoltajaperhe on yleensä äidin ja lasten muodostama perhemuoto. Noin viidesosa suomalaisista lapsiperheistä muodostuvat yksinhuoltajaäitien perheistä. Harvinaisempia Suomessa ovat yksinhuoltajaisien muodostamat perheet. Yksinhuoltajaperheiden lisääntymisen syitä ovat avioerojen määrän kasvu, adoptio ja lapsen hankkiminen yksin keinohedelmöityksellä. (Vilén ym. 2010, 13.)

Perhettä, johon on syntynyt kaksosia tai kolmosia, kutsutaan **monikkoperheeksi** (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2013, 27). Useimmille lasta odottaville vanhemmille tieto monikkoraskaudesta on positiivinen asia, mutta yllätyksellinen tieto voi aiheuttaa myös pelkoa, hämmennystä sekä ahdistusta. Suhtautuminen voi riippua siitä, missä vaiheessa raskautta tieto saadaan. (Heinonen 2013, 10.)

Sateenkaariperhe-käsite tuo esille perheiden kirjoa. Sillä tarkoitetaan monenlaisia sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien perheitä, joissa on lapsia. Näihin vähemmistöihin katsotaan kuuluvan esimerkiksi homo- ja biseksuaalit, transsukupuoliset, transgenderit sekä transvestiitit. Sateenkaariperhe voi olla ydinperhe, uusperhe, yksinhuoltajaperhe tai monen vanhemman perhe. Sateenkaariperheiden määrä Suomessa on nousussa. (Jämsä 2018.)

2.5 Varhainen vuorovaikutus lapsiperheissä

Varhainen vuorovaikutus on kahden prosessin aikaansaama kokonaisuus: hoi-vakäyttäytymisen ja kiintymyksen luoma symbioosi. Varhainen vuorovaikutus ajoittuu lapsen syntymästä 1–2 ikävuoteen saakka. Jotta lapsi ilmaisee tunteitaan ja tarpeitaan, vanhemman ja lapsen välille on synnyttävä turvallinen kiintymys-suhde. Lapsen tunne turvallisuudesta kehittyy, jos hänen tarpeisiinsa vastataan ja hän saa hoivaa. Lapsen tarpeisiin vastaaminen vaatii äidiltä herkkyyttä ja taitoa sovittaa oma toiminta lapsen rytmiin, tarpeisiin ja kykyihin olla vuorovaikutuk-sessa. (Haarala, Honkanen, Mellin & Tervaskanto-Mäentausta 2015, 159; Pesonen 2010.)

Jo raskausaikana lapsen ja vanhemman välille syntyy vuorovaikutus, ja vuoro-vaikutuksen harjoittaminen raskausaikana auttaa vanhempaa myös kohtaamaan ja kiintymään omaan lapseensa. Syntymän jälkeen terveydenhoitajat tukevat ja kannustavat lapsen ja vanhemman välisen vuorovaikutuksen syntymistä myön-teisen vahvistamisen kautta. Sen tavoitteena on vahvistaa vanhemman tunnetta siitä, että hän on tärkeä vauvalle. Vahvistamista tehdään havaintojen kautta sekä osallistamalla vanhempi mukaan vauvan tutkimiseen. (Haarala ym. 2015, 168–169.)

Varhaista vuorovaikutusta varten on kehitetty haastattelu nimeltä VaVu, jonka tarkoituksena on edistää varhaisen vuorovaikutuksen myönteistä kehittymistä lapsen ja vanhemman välillä. Varhaisen vuorovaikutuksen tukevan haastattelun avulla perheen voimavaroja kartoitetaan ja etsitään ratkaisuja perheen tueksi. Haastatteluissa käydään läpi raskauteen ja vauvaan sekä vauvan syntymiseen liittyviä pelkoja, huolia, mielikuvia ja tuen tarvetta. (Puura & Hastrup 2017, 101.)

VaVu:n ajankohtaisuus on raskausajan viimeisellä kolmanneksella ja lasten syn-tymän jälkeen. Näihin ajankohtiin on olemassa modifioidut kyselylomakkeet, joita saa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen internetsivuilta. Haastattelujen saamien tulosten avulla arvioidaan, onko vuorovaikutus lapsen ja vanhemman välillä riit-tävän hyvää vai riittämätöntä. (Puura & Hastrup 2017, 102–104.)

3 Vanhemmuuden tukeminen

3.1 Perhetyö

Perhetyölle ei ole virallista määritelmää, mutta perhetyö on kaikkea perheiden kanssa tehtävää työtä (Vilén ym. 2010, 24). Perhetyön tavoitteena on arvioida ja tukea vanhemmuutta. Nämä käsitteet kulkevat synteessä perhetyössä, sillä arvioinnin interventiot ovat samalla vanhemmuuden tukemista. Perhetyötä tulisi tehdä moniammatillisesti monipuolisen arvioinnin ja havaintojen turvaamiseksi. Vanhemmuuden ja tuen tarpeen arviointi on samalla myös perheen tukemista. (Tapio ym. 2010, 132.)

Yhdistyneiden kansakuntien (YK) sopimus lasten oikeuksista antaa vanhemmille oikeuden ja velvollisuuden ohjata lasta hänen oikeuksiensa käyttämiseen lapsen kehittyvien valmiuksien mukaisesti. YK on myös turvannut viranomaisten mahdollisuuden osallistua lapsen edun ylläpitämiseen sekä puuttua tilanteisiin, joissa lapsen etu on uhattuna. (United Nations 1989.) Myös Lastensuojelulaissa (417/2007) mainitaan, että lasten ja perheiden kanssa toimivien viranomaisten on tuettava vanhempia ja huoltajia heidän kasvatustehtävässään ja pyrittävä tarjoamaan perheelleen tarpeellista apua riittävän varhain.

Vanhemmuuden ja tuen tarpeen arviointi tulisi perustua sovittuihin vanhemmuuden osa-alueisiin. Esimerkiksi vanhemman kykyä tukea lapsen kehitystä eri ikävaiheissa, vanhemman arjenhallinnan keinoja ja taloudellista tilannetta arvioidaan perhetyössä. Nämä osa-alueet tulisi selvittää myös vanhemmille ymmärrettävästi, jotta he tietävät, miksi ja miten heitä arvioidaan. (Tapio ym. 2010, 132–133.) Jokainen perheen aikuinen voi hakea vanhemmuuteen tukea, vaikka ei olisikaan biologinen vanhempi (Vilén ym. 2010,11).

3.2 Ammattilainen vanhemman tukena

Viinikka, Sourander ja Oksanen (2014, 67) avaavat kokoomateoksessa tutkimustulosten pohjalta vanhemmuuden asenteita ja niiden vaikutuksia vanhemman kohtaamiseen. Vuonna 2013 tehtyjen tutkimusten mukaan yksilöllisyys ja itsenäinen selviytyminen ovat nykyisin korostetusti läsnä vanhemmuudessa. Tämä tuo haasteita perheitä ja vanhempia kohtaaville työntekijöille. Arvostava, hyväksyvä ja kiinnostunut kohtaaminen on tärkeää yksilöllisyyden ja itsenäisen selviytymisen toimintaympäristössä.

Vielä vuonna 2009 vanhempien tuen tarve painottui lasten kasvuun ja kehitykseen enemmän kuin vanhempana toimimiseen. Yleisimmät huolet vanhempana toimimiseen liittyivät parisuhteeseen ja taloudellisiin haasteisiin. Myös ryhmätointa pidettiin riittämättömänä. (Halme, Vuorisalmi & Perälä 2014, 6.)

Vanhemman mieli voi rauhoittua hoitajan empaattisen kohtaamisen seurauksena ja näin vapauttaa vanhemman voimavaroja lapsen kokemusten pohdintaan. Empaattinen kohtaaminen vahvistaa vanhemman mentalisaatiokykyä eli kykyä pohdita lapsen tunteita, ajatuksia ja tarpeita erilaisissa tilanteissa. (Viinikka ym. 2014, 68; Kalland 2014, 30.)

Vuorovaikutus muodostuu keskustelusta ja tavoista keskustella sekä yhteistyön luonnista esimerkiksi perheiden ja heidän kanssaan työskentelevien välillä. Vuorovaikutuksen kautta välittyy se, mitä haluaisimme olla ja mitä olemme jo nyt. Toiveet, tunteet ja tarkoitukset ilmaisemme vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kyseessä on prosessi, jossa molemmat osapuolet ohjaavat vastavuoroisesti toisiaan puheella, eleillä ja kehonkielellä saamamme palautteen avulla. (Rönkkö & Rytönen 2010, 165.)

Perheiden kanssa työskentelevien ajatukset, asenteet perheeseen, eettiset näkemykset ja vuorovaikutusideologia ovat näkymätöntä vuorovaikutusta, ja ne voivat tulla näkyviin perheitä kohdatessa. Se, miten työntekijä esimerkiksi puhuu asiakkaalleen tai katsoo häntä, on vuorovaikutuksen syntymisen ja perhehoidon kannalta tärkeä ensiaskel. Perhetyöntekijöiltä odotetaan myös kykyä muodostaa

hyvä yhteistyösuhde perheenjäsenten kanssa. Keskustelu-, haastattelu- ja yhteistoimintatilanteet sekä työntekijän havainnointi, kuuleminen ja tilanneherkkyys tuovat perhetyön näkyväksi asiakastilanteisiin. Perheen kohtaamiset ovat hyvin yksilöllisiä, eivätkä samanlaiset vuorovaikutuskeinot päde kaikkiin perheisiin eikä työntekijöihin. (Rönkkö & Rytönen 2010, 165–166.)

3.3 Neuvolatoiminta vanhemmuuden tukena

Lastenneuvolan yleistavoitteet ovat perheiden hyvinvoinnin ja lapsen kokonaisvaltaisen terveyden edistäminen sekä vanhemmuuden voimavarojen vahvistaminen. Näillä neuvolatoiminnoilla pyritään kaventamaan perheiden välisiä terveyseroja. Lastenneuvolalla on myös paljon muita tavoitteita. Lastenneuvola pyrkii tunnistamaan varhaisessa vaiheessa perheen terveysongelmia, lapsen kasvua ja kehitystä estäviä tekijöitä sekä lasten sairauksia. Jokaisella lapsella tulee olla riittävä huolenpito ja tuki oman persoonallisuuden kehittymiseen. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004, 20–21.)

Vanhempia tuetaan muodostamaan vastavuoroinen kiintymyssuhde omaan lapseen sekä tunnistamaan omat voimavarat ja perheen hyvinvoinnin uhkatekijät. Vertaistuki on hyvin tärkeää vanhemmuuden tukena. Tavoitteena on myös antaa tukea ja neuvoja perheen hyvinvointia edistävälle tekijöille, vähentää lasten mielenterveyshäiriöitä, edistää tasa-arvoa perheiden välillä terveyteen liittyvissä asioissa sekä innostaa vanhempia kehittämään neuvolapalveluita. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004, 20–21.)

Lastenneuvolan tehtäviä voidaan tarkastella yhteiskunnan ja kunnan, terveyskeskuksen sekä lapsen ja perheen tasolla. Lapsen ja perheen tasolla lastenneuvolan tehtävänä on löytää yksilöllisesti jokaiselle perheelle sopiva tapa antaa ajankohdasta neuvontaa terveyden edistämiseen liittyvistä tekijöistä. Perheelle täytyy mahdollistaa tarvittava tuki parisuhteen ja vanhemmuuden toimivuuden turvaamiseksi. Tehtävänä on tukea vanhempia turvallisessa ja lapsilähtöisessä kasvatustavassa ja tarvittaessa ohjata lapsi ja perhe muiden asiantuntijoiden palveluiden piiriin. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004, 21.)

Neuvolan toimintaa ohjaavat tietyt periaatteet. Näitä periaatteita ja arvoja ovat perhekeskeinen ja asiakaslähtöinen toiminta, yhteisöllinen terveyden edistäminen sekä neuvolatyön laatu ja vaikuttavuus. Lapsen etu on ensisijalla. Vanhemmuuden tukeminen ja koko perheen hyvinvointi edistävät lapsen etua. Jokaisella perheellä on omanlaisensa elämäntilanne ja jokaisen tunteita sekä päätöksiä on kunnioitettava. Luottamus neuvolan henkilökunnan ja perheiden välillä on tärkeää. Terveyden moniulotteinen edistäminen muun muassa vanhempien ja lapsen voimavaroja hyödyntämällä suojaa perhettä epäsuotuisilta vaikutuksilta. Moniammatillisella työryhmällä voidaan saada kokonaisvaltainen näkemys lapsiperheiden tarvitsemista palveluista, ja toiminta on samansuuntaista yhteisiä periaatteita noudattaen. Jotta neuvolatoiminta on laadukasta ja että sillä on vaikuttavuutta, toiminnan täytyy perustua näyttöön perustuviin toimintatapoihin ja menetelmiin. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004, 22–25.)

Terveydenhoitaja on lastenneuvolassa terveyden edistämisen ja perhehoitotyön asiantuntija. Terveydenhoitaja tapaa lapsen ja perheen noin 16–20 kertaa ennen kouluikää. Tiivis yhteistyö perheiden kanssa mahdollistaa kokonaisnäkömyksen muodostumisen omasta asiakaskunnasta. Terveydenhoitajalla on vastuu lapsen terveen kasvun ja kehityksen seurannasta. Yhdessä vanhempien kanssa laaditaan terveysseurannan kokonaissuunnitelma. Myös seulontatutkimukset ja rokotukset kuuluvat työnkuvaan. Terveydenhoitaja tukee vanhemmuutta perheen voimavaroja vahvistaen sekä antaa terveysneuvontaa asiakkaan tarpeiden mukaan yksilöllisesti ja monipuolisesti. On myös tärkeää tunnistaa mahdolliset ongelmatilanteet varhain ja puuttua näihin tilanteisiin sekä ohjata perhe tai lapsi tarvittaviin jatkotutkimuksiin tai -toimenpiteisiin. Vastaanottotyön lisäksi terveydenhoitajat tekevät kotikäyntejä sekä suunnittelevat ja ohjaavat pienryhmiä itsenäisesti tai moniammatillisissa tiimissä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004, 32–33.)

Neuvolatoiminta on tiiviissä yhteistyössä monien yhteistyökumppanien kanssa. Neuvolan työntekijöiden on oltava ajan tasalla erilaisista tukimuodoista ja -mahdollisuuksista omassa kunnassa. Perheet voidaan ohjata esimerkiksi erilaisten järjestöjen palveluiden piiriin. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004, 48–49.)

3.4 Ryhmätoiminta vertaistukena kolmannella sektorilla

Kolmas sektori mielletään voittoa tavoittelemattomien ja vapaaehtoisten järjestöjen toiminta-alueeksi. Kolmanneksi sektoriksi voidaan luetella esimerkiksi urheiluseurat, kirkot, avustusjärjestöt ja hyvinvointiorganisaatiot. (Konttinen 2018.) Nyky-yhteiskunnassa puhutaan perinteisestä kolmannen sektorin toiminnasta sekä uudesta kolmannesta sektorista. Perinteisen kolmannen sektorin toiminta-ajatuksena on ollut tiettyjen ryhmien etujen ajaminen ja heille toiminnan järjestäminen, kun taas uuden kolmannen sektorin toiminta pohjautuu esimerkiksi palvelujen tuottamiseen. (Pyykkönen 2018.)

Ryhmätoimintaa lapsiperheille järjestävät neuvolan lisäksi järjestöt, seurakunnat ja eri sosiaali- ja terveydenhuollon toimijat. Ryhmät voivat olla ohjaajan vetämiä tai vertaistukiryhmiä. Ryhmissä käsitellään tutkimusten mukaan perheen arkeen, lasten hoitoon ja kasvatukseen liittyviä asioita sekä vanhemmuuteen, parisuhteen hoitamiseen ja muihin ihmissuhteisiin liittyviä asioita. Ryhmien ohjaajilta vanhemmat toivovat muun muassa ryhmän muodostamista, sisällön tuntemista sekä ryhmän kokonaisvastuun kantamista. Vertaisryhmistä vanhemmat saavat tukea samassa tilanteessa olevilta ihmisiltä, ilman häpeän tunteita tai syyllistämistä. Ryhmätoiminta voi laajentaa vanhempien sosiaalista verkostoa, ja he saavat monipuolisesti tietoa ja tukea. (Haaranen 2012, 17–20.)

Vanhempien psykososiaalisen terveyden ja hyvinvoinnin on todettu parantuvan ryhmien avulla. Vaikutus on positiivinen vanhempien itsetuntoon sekä parisuhteeseen. Vanhemmuuteen liittyvää stressiä sekä vanhempien ahdistusta ja masennusta on saatu vähennettyä huomattavasti ryhmätoiminnan kautta. (Haaranen 2012, 21.) Vuonna 2014 tehdyn kirjallisuuskatsauksen mukaan vanhemmille järjestetyn ryhmätoiminnan vaikutukset psykososiaaliseen terveyteen ovat lyhytaikaisia ja positiivisten vaikutusten säilyttäminen vaatii nykyistä enemmän panostusta. Lisäksi isien saamia vaikutuksia ryhmätoiminnoista on edelleen tutkittava lisää. (Barlow, Smailagic, Huband, Roloff & Bennett 2014.)

Haaranen (2012, 60) on selvittänyt väitöskirjassaan vanhempien kokevan ryhmänohjaajan tärkeimmäksi tehtäväksi ryhmän organisoimisen. Lisäksi vanhemmat

kokevat tärkeäksi, että ryhmänohjaaja kuuntelee, tukee ja tiedottaa vanhempia. Myös auttavan ympäristön luominen, välittäminen, vahvistaminen, kannustaminen, toiminnan mahdollistaminen sekä asiantuntijuus olivat tärkeitä asioita vanhempien näkökulmasta. Kouluttamista ja avun hankkimista vanhemmat eivät kokeneet ryhmänohjaajan tärkeinä tehtävinä.

Haarasan (2012, 63) mukaan vanhemmat kokivat saavansa ryhmistä ystävyys-suhteita, tietoa muun muassa vanhemmuudesta, parisuhteesta ja perheiden tukipalveluista sekä lisääntyneenä ymmärrystä vanhemmuudesta. Ryhmät lisäsivät motivaatiota vanhemmuuteen, luottamusta omaan kykyihinkin vanhempana, hyväksytyksi tulemisen tunnetta sekä toivat rohkaisua. Vanhemmat kokivat saavansa ryhmistä hyvää seuraa, virkistystä ja lepoa sekä ymmärrystä.

Haarasan (2012, 79) tutkimuksessa mukana olleiden vanhempien perheissä ryhmällä oli positiivinen vaikutus perheen rooliodotuksiin. Roolit perheen vanhempana ja perheenjäsenenä varmistuivat. Tyytyväisyys vanhemmuuteen lisääntyy roolin ollessa selvä. Toisaalta taas ryhmien seurauksena vanhempien ongelmanratkaisutaidoissa oli negatiivinen kehitys. Kun vanhemmat kohtasivat ongelmia tai huolia, he eivät osanneet tehdä selkeitä päätöksiä yhtä hyvin kuin ennen ryhmiä. Tähän selittävänä tekijänä voivat olla esimerkiksi saadun tiedon ansiosta lisääntyneet vaihtoehdot tai se, että vanhemmat pysyivät herkemmin apua ongelmiinsa.

3.5 Joensuun Perheentalo

Pelastakaa Lapset ry on vuonna 1922 perustettu voittoa tavoittelematon kansalaisjärjestö Suomessa. Järjestön pyrkimys on parantaa koko lapsiväestön asemaa sekä edistää lapsen oikeuksia pysyvästi ja välittömästi kaikkialla maailmassa. Pelastakaa Lapset ry on ulkoministeriön kumppanuusjärjestö sekä luotetuin järjestö Luottamuspuntari-tutkimuksen mukaan. Järjestö rahoittaa toimintaansa muun muassa varainhankinnalla, lahjoitusten ja yritys yhteistyön avulla, jäsenmaksuilla sekä Raha-automaattiyhdistyksen tuotoilla. Järjestön toiminta on

laajakirjoista niin adoptiosta lastenkoteihin kuin kummitoiminnasta vapaaehtoisuuteen. (Pelastakaa Lapset ry 2018.)

Perheentalo sijaitsee Joensuussa Taitokorttelin Parviaisen talossa, ja se on yhteisötila lapsille ja lapsiperheille. Sen tehtävänä on toimia kohtaamispaikkana sekä tukena arjessa. Perheentalo toimintaa tukevat Stea ja Joensuun kaupunki. Tuen lisäksi yritykset ja yksityiset tahot tekevät lahjoituksia Perheentalolle. Hallinnoijana toimii Pelastakaa lapset Ry. Perheentalo on ennaltaehkäisevän lastensuojelutyön yhteistyökeskus. (Joensuun Perheentalo 2018.)

Perheentalon toimintoja ovat muun muassa erilaiset ryhmätoiminnot, koulutukset ja ennaltaehkäisevät neuvontapalvelut. Tarvittaessa perheitä ohjataan muiden tukea antavien palveluiden pariin. Tiloista löytyvät lasten leikkihuone sekä oleskelutila vanhemmille ja läheisille. Perheentalon tarkoitus on lisätä lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Myös vanhemmuuden vahvistaminen, osallisuuden sekä vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen ovat tavoitteina Perheentalon toiminnalla. Lapsen oikeuksien edistäminen ohjaa vahvasti Perheentalon toimintaa. (Joensuun Perheentalo 2018.)

Perheentalon toiminnasta pyydetään palautetta jatkuvasti, niin aikuis- kuin lapsikävijöidenkin näkökulmasta (Hartikainen 2016, 4–6). Hartikaisen (2016, 8–9) arviointitutkimuksessa olleiden aikuisten informanttien mukaan Perheentalo on tarpeellinen, mieluinen ja tärkeä paikka lapsiperheille. Tutkimuksen tuloksista nousivat esille Perheentalon toiminnan keskeisimmäksi anniksi kanssakäyminen ja siihen liittyvät monipuoliset aktiviteetit. Erityisesti "matala kynnyksen", ammattitaitoinen henkilökunta sekä avoin ja ohjattu toiminta koetaan olevan toimivan kokonaisuuden ehtoja. Matalaan kynnykseen vaikuttaa muun muassa sijainti, sillä Joensuun Perheentalo sijaitsee ydinkeskustassa. Toiminta on ilmaista osallistujille. Toimivaksi koetaan myös Perheentalon tiedottaminen sekä säännölliset aukioloajat.

Perheentalolla koetaan olevan kodinomainen, yhteisöllinen, jokaista arvostava ja miellyttävä kulttuuri. Kaikki toiminnassa mukana olevat henkilöt ovat luomassa

tätä kulttuuria. Jokainen kävijä pyritään toivottamaan tervetulleeksi henkilökohtaisesti sekä pois lähtiessä huomioidaan ja autetaan muun muassa lasten pukeamisessa sekä toivotetaan tervetulleeksi uudelleen. Sekä avoin toiminta että ohjattu ryhmätoiminta koetaan lapsiperheille sopiviksi toiminnan muodoiksi. Ohjattulla ryhmätoiminnalla voidaan kohdentaa tiettyjä teemoja tietyille kohderyhmille. (Hartikainen 2016, 9–10.)

Perheentalon toiminnalla tähdätään ennaltaehkäisemään mahdollisten ongelmien syntymistä tai niiden kehittymistä suuremmiksi ongelmiksi. Jo syntyneitä ongelmia voidaan purkaa Perheentalon toiminnan avulla. Erityisesti sellaisille perheille, joilla ei ole tai ei juurikaan ole muita kontakteja, Perheentalo on tärkeä tekijä. Toimintaan osallistumisella voidaan ehkäistä yksinäisyyttä ja syrjäytymistä. Keskeisenä hyötynä toimintaan osallistumisessa nähdään vertaistuki. (Hartikainen 2016, 13–16.) Perheentalon kehittämisideoiksi nousivat yhteistyön tehostaminen eri tahojen välillä ja toivottiin, että Perheentalon toiminta ottaisi nykyistäkin paremmin sekä moniammatillisemmin huomioon erilaisten lapsiperheiden toiveet ja tarpeet. (Hartikainen 2016, 17.)

4 Opinnäytetyön tarkoitus ja tehtävät

Opinnäytetyön tarkoitus on kuvata vanhempien kokemuksia vanhemmuudesta ja kokemuksia Joensuun Perheentalon toiminnasta. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa Perheentalolle vanhempien kokemasta tuesta vanhemmuuteen, minkä avulla vanhempia voidaan tukea entistä paremmin heidän tarpeidensa mukaisesti. Opinnäytetyön tehtävänä on kuvata:

1. Millaisia kokemuksia 0–3-vuotiaiden lasten vanhemmilla on vanhemmuudesta?
2. Millaisia kokemuksia vanhemmilla on Perheentalosta?

5 Tutkimusmenetelmä ja toteutus

5.1 Laadullinen tutkimus

Laadullisessa tutkimuksessa tutkimussuunnitelma elää prosessin edetessä. On vaikeaa määritellä etukäteen, kuinka eri vaiheissa edetään. Laadullinen tutkimus on hyvin joustavaa, ja siinä voidaan prosessin aikana muuttaa lähes kaikki, tutkimusongelmasta lähtien. Aineisto ohjaa tutkimuksen kulkua. Tutkimussuunnitelma auttaa kuitenkin tutkijaa pohtimaan tutkimuksen realistisuutta. (Kananen 2014, 46.)

Tutkimuksen lähestymistavaksi valitsimme laadullisen tutkimuksen. Laadullinen tutkimus kuvaa todellista elämää kokonaisvaltaisesti (Hirsjärvi, Remes & Sajaavaara 2009, 161). Tutkimustapaa käytetään usein myös uusien, tutkimattomien asioiden tutkimiseen tai uusien näkökulmien ja ymmärryksen saamiseen (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 66). Koska tarkoituksena on selvittää vanhempien kokemuksia Perheentalon toiminnasta, vastaa laadullinen lähestymistapa tutkimusongelmaan.

Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen tarkoitus on kokonaisvaltaisen tiedon hankinta. Laadullisen tutkimuksen lähtökohtana ei ole hypoteesien tai teorioiden testaaminen, vaan saadun aineiston tarkastelu. Laadulliseen tutkimukseen kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti. (Hirsjärvi ym. 2009, 164.)

5.2 Kohdejoukko

Kohdejoukkomme on 0–3-vuotiaiden lasten vanhemmat, jotka osallistuvat Perheentalon toimintoihin. Rajaamalla kohdejoukon lasten iän mukaan pyrimme saamaan sekä säännöllisesti että epäsäännöllisesti Perheentalolla käyviä vanhempia mukaan tutkimukseen. Yhdessä toimeksiantajan kanssa arvioimme tämän ikäluokan lasten vanhempien olevan suurin kävijäjoukko Perheentalolla. Emme

rajanneet kohdejoukkoa esimerkiksi vanhempien uskonnon, alkuperämaan tai aktiivisuuden mukaan.

Tavoitteenamme oli saada kuusi haastateltavaa tutkimukseen ja tavoitteemme täyttyi. Viisi haastateltavista ilmoittautui vapaaehtoiseksi nähtyään suomenkielisen mainoksemme (liite 2) joko Facebookissa tai Perheentalon ilmoitustaululla. Yksi haastateltavista ilmoittautui mukaan toisen haastateltavan kautta. Toimeksiantajamme halusi kerätä tietoa ja kokemuksia yleisesti vanhemmilta, jotka puhuvat suomea. Tutkimukseen ilmoittautui pelkästään suomen kieltä puhuvia, vaikka suomen kielen taitoa ei korostettu mainoksessa.

5.3 Teemahaastattelu

Laadullisen tutkimuksen aineistot kerätään yleensä haastatteluin, kyselyin, havainnoinein tai kokoamalla tieto erilaisista dokumenteista (Tuomi & Sarajärvi 2018, 83). Aineiston keräsimme teemahaastatteluin, jotka nauhoitimme haastateltavan suostumuksella. Haastattelun toteuttaminen on joustavaa, sillä siinä kysymykset voidaan toistaa ja tarkentaa sekä väärinkäsitykset korjata. Teemahaastattelussa eli puolistrukturoidussa haastattelussa edetään valittujen teemojen kautta, ja jokaisesta teemasta muodostetaan tarkempia kysymyksiä (Tuomi & Sarajärvi 2018, 85–87.)

Haastattelut ovat käytetyin tiedonkeruumenetelmä laadullisessa tutkimuksessa. Haastattelut vaativat tutkijalta ja tutkittavalta yhteisen kielen, jotta kommunikaatio onnistuu. Puhekieltä käytetään moninaisesti ja se jättää tulkinnan varaa. Tutkijalta vaaditaan herkkyyttä sekä kykyä lukea ja nähdä rivien välistä, sillä tutkittava voi sanoa toista ja tarkoittaa toista. Kehonkieli kertoo paljon. (Kananen 2014, 70.)

Tässä opinnäytetyössä haastattelun kysymyksiä suunniteltaessa pohdimme haastattelun teemat tutkimustehtävien pohjalta. Teemoiksi muotoutuivat taustatiedot, kokemukset vanhemmuudesta, Perheentalon toiminta vanhemmuuden tukena sekä kokemukset vanhempana Perheentalosta. Kuuntelimme kysymysten

asettelussa myös toimeksiantajan toiveita. Opinnäytetyön haastattelukysymykset löytyvät liitteestä 1.

Taustatiedoista koimme tutkimuksen kannalta oleelliseksi selvittää haastateltavan ikä, onko kyseessä äiti vai isä, lapsen ikä tai lasten iät, perhemuoto, työelämätilanne sekä kuinka usein vanhempi käy Perheentalolla. Koimme taustatietojen kysymisen auttavan tulosten analysoinnissa.

Kokemukset vanhemmuudesta teeman tarkoituksena oli tuottaa tutkittua tietoa Perheentalon työntekijöille sekä tukea tutkijoiden ammatillista kehittymistä ja auttaa ymmärtämään vanhemmuutta terveydenhoitajan näkökulmasta. Kaksi haastattelun teemoista käsittelivät Perheentalosta syntyneitä kokemuksia ja sen toimintaa vanhemmuuden tukena. Perheentalon toiminta vanhemmuuden tukena teemassa selvitimme, miksi vanhemmat käyvät Perheentalolla ja mitä he siellä tekevät sekä kokevatko he saavansa tukea vanhemmuuteen Perheentalon toiminnasta. Lopuksi kysyimme vanhempien kokemuksia sekä tuntemuksia Perheentalosta yleisesti.

Testasimme haastattelun teemat ja kysymykset ennen varsinaisia haastatteluja. Haastattelun testaajat kuuluivat tutkimukselle rajattuun kohdejoukkoon. Esitetauksen perusteella muokkasimme haastattelukysymyksiä. Tämän vuoksi testihaastatteluja ei voitu käyttää mukana tutkimuksen aineistossa.

Toteutimme haastattelut Perheentalon Porinakammarissa 20.–26.4. välisenä aikana. Molemmat tutkijat haastattelivat kolme haastateltavaa itsenäisesti. Jokaiseen haastatteluun varasimme aikaa tunnin. Haastattelut kestivät kuitenkin 25–50 minuuttia. Nauhoitimme haastattelut haastateltavien suostumuksella. Ennen haastattelun aloittamista kävimme haastateltavan kanssa läpi saatekirjeen (liite 3) sekä haastattelun rungon. Haastattelun lopuksi kysyimme tuntemuksia haastattelun toteutuksesta. Haastateltavat eivät kokeneet haastattelua epämiellyttäväksi ja haastattelukysymykset vastasivat ennako-odotuksia.

5.4 Sisällönanalyysi

Aineiston analyysimenetelmänä käytimme sisällönanalyysiä. Sisällönanalyysin tavoitteena on kattava ja tiivis ilmiön esittäminen. Koska yleisesti vanhempien kokemuksista Joensuun Perheentalon toiminnasta ei ole paljoa, oli sisällönanalyysi lähtökohdiltaan paras vaihtoehto aineiston tulosten analysoimiseen ja esittämiseen. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 166–167.)

Sisällönanalyysi mahdollistaa dokumenttien analysoinnin systemaattisesti ja objektiivisesti. Dokumenteilla tarkoitetaan esimerkiksi kirjoja, puhetta, dialogia, haastatteluja, artikkeleja ja kirjeitä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 117.) Tässä opinäytetyössä dokumentteina ovat haastattelut. Tuomi ja Sarajärvi (2018, 117) kertovat kirjassaan, että sisällönanalyysillä saadaan kuitenkin vain johtopäätösten tekoa varten kerätty aineisto järjestetyksi. Analyysi jää siis keskeneräiseksi tällä menetelmällä. Tutkija voi kuvata analyysia tarkasti, mutta hän ei tee tutkimuksessaan tarpeellisia johtopäätöksiä vaan käyttää järjestettyä aineistoa ikään kuin tuloksina.

Ensin tutustuimme laadullisen tutkimuksen analyysin toteuttamisesta tehtyihin kirjallisiin teoksiin. Kävimme läpi sisällönanalyysiin kuuluvia vaiheita. Pohdimme mitä analysointityyliä käytämme, ja päädyimme kirjallisuuden pohjalta aineistolähtöisen analyysin käyttämiseen opinäytetyössämme. Tulostimme aineiston paperille ja aloitimme lukemalla aineiston läpi, jolloin kokonaisuuden hahmottaminen helpottui.

Kun olimme lukeneet aineiston useamman kerran läpi, asetimme tutkimuskysymykset värikoodeihin. Aloitimme yliviivaamalla ensimmäiseen tutkimuskysymykseen vastaavia lainauksia. Tämän jälkeen siirsimme yliviivatut suorat lainaukset Google Docs -verkkosovelluksen taulukoihin ja pelkistimme ne koodeiksi. Teimme samat vaiheet myös muiden tutkimuskysymyksiensä kohdalla. Kun suorat lainaukset olivat pelkistetty, niin ryhmittelimme ne luokiksi ja yläluokiksi (liite 4). Avasimme luokitellut tulokset tekstiksi.

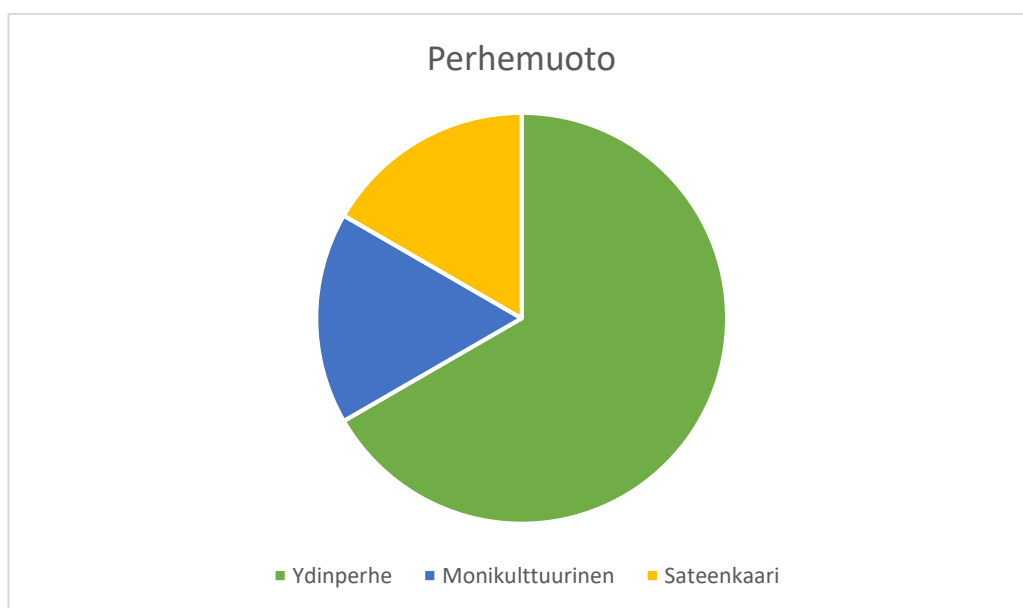

6 Tulokset

6.1 Taustatiedot

Tutkimukselliseen opinnäytetyöhömmä osallistui kuusi haastateltavaa, joista kaikki olivat äitejä. Haastateltavien ikäjakauma oli 25–35 vuotta ja lasten iät olivat kuuden kuukauden ja kahden vuoden ja kahden kuukauden väliltä. Yhdellä äideistä oli kaksi lasta ja muut olivat yhden lapsen vanhempia.

Haastateltavista neljä ilmoitti perhemuodoksi ydinperheen, yksi monikulttuurisen perheen ja yksi sateenkaariperheen (Kuvio 2). Haastateltavista kolme oli äitiyslomalla, yksi hoitovapaalla, yksi vanhempainvapaalla ja yksi oli työtön. Vanhempien käyntikertojen säännöllisyys Perheentalolla vaihtelivat haastateltavien välillä.

Kuvio 2. Havainnollistava kuvio perhemuotojen jakaumasta.

6.2 0–3-vuotiaiden lasten vanhempien kokemuksia vanhemmuudesta

Ensimmäisessä opinnäytetyön tehtävässä, millaisia kokemuksia 0–3-vuotiaiden lasten vanhemmilla on vanhemmuudesta, yläluokiksi muodostuivat vanhempana

jaksaminen sekä vanhemmuuden tuki. Alaluokkia muodostui yhteensä kuusi. Vanhempana jaksamisen alaluokkia ovat lapsi voimavarana, haasteet vanhemmuudessa, omasta hyvinvoinnista huolehtiminen sekä arjen rutiinit. Yläluokka vanhemmuuden tuki sisältää alaluokat tukiverkosto ja terveydenhuollosta saatu/koettu tuki. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Esimerkki haastattelujen vastauksien luokittelusta tutkimustehtävään ”Millaisia kokemuksia 0–3-vuotiaiden lasten vanhemmilla on vanhemmuudesta”.

Alaluokka	Yläluokka
Lapsi voimavarana	Vanhempana jaksaminen
Haasteet vanhemmuudessa	
Omasta hyvinvoinnista huolehtiminen	
Arjen rutiinit	
Tukiverkosto	Vanhemmuuden tuki
Terveydenhuollosta saatu/koettu tuki	

Kokemukset vanhemmuudesta olivat positiivisia, ailahtelevia sekä vanhemmuudessa koettiin myös haasteita. Lapsi itsessään koettiin voimavaraksi, joka tuo iloa ja sisältöä arkeen. Lapsen kasvun ja kehityksen seuraaminen oli iloa tuottava asia, ja lapsen kehitys sekä hyvinvointi toivat onnistumisen kokemuksia vanhemmille. Lapsen terveys koettiin tärkeäksi ja lapsen edun eteen oltiin vanhempana valmiita tekemään mitä vain. Vanhemmuus koettiin ihanana ja mieleisenä.

“Ei niitä (lapsia) osaa ees inhota pientä hetkeekää vaikka ois kuinka kauheeta.”

“Lapsesta, lapsen hymystä, hymystä, naurusta. Että saa silittää ja pitää hyvänä pientä ihmistä.”

Vanhemmuuden myötä koettiin itsensä tarpeelliseksi ja eikä se tunnu pakolta, kun kyseessä on oma lapsi. Positiiviseksi koettiin myös voimakas vastavuoroinen tunneside, joka syntyy lapsen ja vanhemman välille. Kodin ulkopuoliset yhteiset tekemiset lapsen kanssa koettiin vanhemmuutta tukeviksi. Useamman lapsen vanhemmasta vanhemmuus tuntui odotettua helpommalta lasten pieneen ikäeroon nähden, sillä vauva-arki oli jo tuttua ensimmäisen lapsen myötä. Lisäksi sisarusten erilaiset temperamentit vaikuttivat tulevien kehitysvaiheiden ennakkoodotuksiin. Myös osasta yhden lapsen vanhemmista vauva-arki tuntui helpolta. Lemmikin kouluttamisen koettiin valmistaneen lapsen kasvatukseen. Vanhemmuuden koettiin kasvattaneen ihmisenä.

Tutkimuksessa nousi esille useita erilaisia haasteita vanhemmuudessa. Vanhemmuuden haasteista suurimmaksi koettiin väsymys. Varsinkin pikkulapsivuodet koettiin haastavina, ja vanhemmuudesta oli ristiriitaisia tuntemuksia. Aluksi lapsen univaikeudet tuottivat haasteita jaksamisessa, eikä haastavina aikoina hahmotettu arjen helpottuvan lapsen kehityksen myötä. Erityisesti yöt olivat yhdelle vanhemmalle raskaita, ja ne alkoivat ahdistamaan. Koettu väsymys vaikutti myös vanhempien sanavalintoihin, ja kuormitti parisuhdetta. Lisäksi kärsivällisyyden puute koettiin haasteena omassa vanhemmuudessa. Vanhemman oman temperamenttisuuden koettiin vaikuttavan kärsivällisyyden säilyttämisessä.

“Kyllähän se lapsi tuo paljon illoa ja sisältöä arkeen mutta tietysti... väsymystä ja tämmöstä muuta... mikä sitä saattaa välillä heijastuu parisuhteeseen tai muuten että... ei ehkä väsyneenä aina ajattele mitä sanoo ja tämmöstä normi settiä... Mutta en vaihtas kyllä.”

Vanhemmat kokivat vanhemmuuden kiireisenä, ja lapsen hoitoon kuluva aika ylitti osan vanhemmista. Koettiin, että ei kerkeä tehdä muuta kuin hoitaa vauvaa. Aikaa koettiin olevan liian vähän tekemisen määrään nähden, jotta kaiken voisi

tehdä kunnolla. Vanhemmat halusivat antaa lapselle yhteistä aikaa, ja seurustella lapsen kanssa hoitotoimenpiteiden lisäksi. Tämän vuoksi koettiin huonoa omatuntoa kotitöiden tekemisestä lapsen huomioimisen sijaan. Myös lasten tasavertainen huomioiminen koettiin haastavana. Yhdessä lapsessa koettiin olevan paljon töitä kahdelle vanhemmalle. Yksi vanhemmista ihmettelikin, kuinka useamman lapsen vanhemmat ehtivät hoitamaan montaa lasta kerralla, kun yhdenkin lapsen hoitamiseen menee paljon aikaa.

“Oon ihmetelly et mit...miten se on mahdollista, miten ihmiset voi hankkia useampia lapsia, miten ne ehtii hoitamaan kaikki?”

“Tulee välillä jopa huono omatunto sitten siitä, jos ei niiku... jos niiku 'ole sinä siinä nyt vähä aikaa nii äiti tiskaa tässä' ... mutta tuota... tuntuu et koko aja jotain hommaa... se oli itellee siis tosiaan yllätys, että koko ajan on hommaa...mutta mukavaa hommaa...”

Lapsen syntymän jälkeen koettiin yksinäisyyden tunteita. Vauva tuntui aluksi vieraalta, mutta ei kuitenkaan aiheuttanut hylkimisreaktiota. Myös vauvan viestinnän tunnistaminen tuntui aluksi haastavalta. Vastauksissa tuli ilmi myös kokemus synnytyksen jälkeisestä masennuksesta, jota ei haluttu tuoda julki terveydenhuollossa. Vasta toisen lapsen syntymän jälkeen havahduttiin ensimmäisen lapsen synnytyksen jälkeiseen masennukseen. Osalle vanhemmista lapsen terveydellinen tila tuotti haasteita. Lapsen terveyden kannalta pakolliset rajoitukset toivat omat haasteensa arjen sujumiseen. Vanhemmat kokivat epävarmuutta omassa osaamisessaan lapsen sairauden hoidossa. Lapsen sairauden koettiin kuormittavan vanhemman jaksamista.

Haastatteluista selvisi, että lapsen kehitysvaiheiden tunnistamisessa ja ymmärtämisessä koettiin haasteita. Varsinkin ensimmäisen lapsen kohdalla kasvatuksellisten linjojen asettaminen mietitytti. Myös rajojen asettaminen lapsen kehitysvaiheet huomioiden koettiin haasteelliseksi. Aluksi koettiin epävarmuutta, kuinka missäkin tilanteessa tulisi toimia, ja luotettiin että vanhempainvalmennuksessa neuvottaisiin tarvittavat asiat. Luottamus omaan päätöksentekoon vaatii vahvistusta.

“...turhahan sitä on niinku loputtomii yrittää niinku löytää niin sanottuja oikeita vastauksia, tuskin niitä kellään on...”

Haastatteluissa vanhemmat toivat esille erilaisia huolta ja epävarmuutta aiheuttavia tekijöitä vanhemmuuteen liittyen. Huolta ja epävarmuutta koettiin lapsen hyvinvoinnista jonkun toisen henkilön hoidossa ollessa. Huoli ja epävarmuus koettiin vanhemmuutta kuormittavana tekijänä. Huolta aiheutti myös se, että lapsi koki syyllisyyttä hänestä riippumattomista tapahtumista tai tilanteista. Osa vanhemmista ei ollut aiemmin käsitellyt vanhemmuuden haasteita, vaikka tiedosti niiden käsittelyn tärkeyden. Osa koki vanhemmuuden haasteet kuitenkin pieniksi.

Vanhemmuuden kokemukset olivat myös ailahtelevia. Vaikkakin vanhemmuus koettiin ihanaksi ja hauskaksi, koettiin se myös sitovaksi ja raivostuttavaksikin. Vanhemmuus oli odotettua ja se koettiin mukavaksi, mutta myös rankaksi. Arkea ja vanhemmuutta kuitenkin jaksettiin, kun kyseessä on oma lapsi. Haasteista huolimatta vanhemmaksi tulemistä ei kaduttu.

Vanhempana jaksamisessa tärkeäksi koettiin omasta hyvinvoinnista huolehtiminen. Voimavaroiksi nousivat muun muassa huumori, luonto, sosiaalinen elämä ja lemmikit. Yksimielisesti koettiin, että oma aika ja harrastukset arjen kiireessä auttoivat jaksamisessa. Oma aika sekä lepo koettiin hyödylliseksi myös kärsivällisyyden säilyttämisessä. Kotoa poistuminen ja riittävä uni sekä ruoka koettiin tärkeiksi hyvinvoinnista huolehtimisessa.

”Se oma aika on se mistä saa sitä niinku jaksamista ehkä eniten. Et on sitä ommaa aikaa et voi voi hetken olla ihan itekseen ja tehdä semmosia asioita mitä haluaa.”

Useimpien haastateltavien mukaan myös parisuhde tuki vanhemmuutta. Puolison kanssa voitiin jakaa huolenaiheet, ja pienet lepo hetket mahdollistuivat. Sosiaaliset suhteet, läheisten antama tuki sekä tasavertainen lapsen hoitovastuu parisuhteessa koettiin jaksamista edistäviksi tekijöiksi arjessa. Irtiottojen arjesta,

asioiden priorisoinnin sekä Perheentalolla käyntien koettiin helpottavan vanhempana jaksamisessa. Myös arjen pienet ilot, kuten rauhallinen kahvihetki, auttoivat jaksamisessa. Hyvien kotiolojen sekä arjen rutiinien koettiin tukevan vanhemmuutta. Arjen rutiinit toivat turvallisuuden tunnetta.

Vanhemmuuden tukimuodoista toimiva tukiverkosto ja lähipiirin tuki koettiin tärkeimmiksi. Lähipiiriin lueteltiin kuuluvaksi muun muassa lasten isovanhemmat, ystävät ja sukulaiset. Samassa elämäntilanteessa olevilta muilta vanhemmilta saatiin vertaistukea. Myös kumppanin kanssa voitiin keskustella lapsen liittyvistä asioista ja jaettiin mielipiteitä toistensa kanssa. Läheisverkoston antamasta henkisestä tuesta, materiaasta sekä taloudellisesta ja talouden hoidollisesta avusta koettiin kiitollisuutta. Lastenhoitoavun koettiin helpottavan arjen hallintaa. Lisäksi vakaa taloudellinen tilanne tuki vanhemmuutta. Yhdellä vanhemmista oli positiivinen kokemus seurakunnan perhekerhosta. Siellä voitiin jakaa ajatuksia muiden äitien kanssa, sekä ohjaajilta saatiin vinkkejä vanhemmuuteen.

Vertaistuki ja kokemusten jakaminen koettiin vanhemmuutta tukevaksi. Tärkeäksi koettiin läheisten vertaistuki lapsen kasvatuksessa. Vertaistuen kautta saatiin kokemus, ettei ole yksin ongelmien kanssa.

Terveystuella koettu tuki kattoi kokemuksia terveydenhuollosta saadusta tuesta niin julkiselta, yksityiseltä kuin kolmannelta sektorilta. Neuvola, kerhot, vauvauinti sekä Perheentalolla käynti koettiin vanhemmuutta tukeviksi. Neuvolasta saatiin yleisesti esitteitä ja vastauksia vanhemmuuteen liittyvissä kysymyksissä. Puolet vanhemmista koki saavansa neuvolasta tukea vanhemmuuteen. Perhevalmennuksen koettiin valmistaneen vanhemmuuteen, ja imetyspoliklinikalta saatiin tukea vauvan synnytyä. Unikoulu sekä kotiin saatava unihoitajan tuki auttoivat univaikeuksien hallinnassa. Myös erikoissairaanhoidosta saatu tuki koettiin hyväksi. Osa vanhemmista koki valtion antaman taloudellisen tuen vanhemmuutta tukevaksi muun muassa siksi, koska se mahdollisti lapsen kanssa kotona olemisen.

“se (unikoulu) oli semmonen tosi konkreettinen ja ihan älyttömän hyvä apu meille kyllä siinä vaiheessa, kun oltiin nii väsyneitä että... (naurahtaa)

kävelttiin niinku silmät kiinni päivällä, että tuntus ees et vähä niinku nukkuu...”

Haastatteluissa tuli myös esille kokemuksia riittämättömästä tuesta. Vaikkakin neuvolasta koettiin saatavan tukea, koettiin tuki osittain yksipuoliseksi ja kapea-alaiseksi. Puolet vanhemmista koki neuvolan antaman tuen huonoksi ja neuvolaikäynnit riittämättömiksi. Huonoihin kokemuksiin vaikuttivat vastaanottoajan rajallisuus ja käyntien vähäisyys. Yksi vanhemmista koki tuen haastavaan elämäntilanteeseen huonoksi. Myös tiedonsaanti koettiin riittämättömäksi, eivätkä odotukset neuvolan tarjoamiin valmennuksiin olleet täysin täyttyneet. Valmennukset koettiin pinnallisiksi. Neuvolan kysymät voimavaralomakkeet koettiin hassuina. Vanhempi jäi pohtimaan, mitä voimavaralla tarkoitetaan.

“...neuvolassa kanssa kysytään näistä voimavaroista, voimavaralomakkeet ja tällai must ne on vähä hassuja, mikä nyt on... mikä on voimavara?”

“...Vanhempainvalmennukset nii musta tuntu että, esimerkiks johonki imetykseen ois voinu syvällisemmin paneutua, että mää raskausaikana vähä aattelin että... Neuvola kyllä kertoo kaiken mitä tarttee kertoa...”

6.3 Vanhempien kokemuksia Perheentalosta

Toisen opinnäytetyön tehtävän, millaisia kokemuksia vanhemmilla on Perheentalosta, yläluokiksi muodostuivat matalan kynnyksen kohtaamispaikka, vertaistuen mahdollisuus ja ohjattu toiminta. Matalan kynnyksen kohtaamispaikan alaluokiksi muodostuivat Perheentalon sijainti ja lapsiystävälliset tilat. Vertaistuen mahdollisuuden alaluokaksi muodostui yhteisöllisyyden ilmeneminen. Ohjatun toiminnan alaluokat ovat toiminnan hyödyllisyys ja henkilökunnan rooli. (Taulukko 2.)

Taulukko 2. Esimerkki haastattelujen vastauksien luokittelusta tutkimustehtävään ”Millaisia kokemuksia vanhemmilla on Perheentalosta”.

Alaluokka	Yläluokka
Perheentalon sijainti	Matalan kynnyksen kohtaamispaikka
Lapsiystävälliset tilat	
Yhteisöllisyyden ilmeneminen	Vertaistuen mahdollisuus
Toiminnan hyödyllisyys	Ohjattu toiminta
Henkilökunnan rooli	

Perheentalon sijainti koettiin yksimielisesti hyväksi ja helpoksi tulla paikalle. Perheentalo kuvattiin myös neutraaliksi kohtaamispaikaksi. Tuttavien tapaaminen Perheentalolla vähensi stressiä esimerkiksi kodin siivottomuudesta. Perheentalo koettiin suurimmaksi osaksi matalan kynnyksen paikaksi, koska se on ilmainen eikä näin rajaa kävijäkuntaa taloudellisen tilanteen perusteella. Korkeaa kynnystä Perheentalolle tulossa koettiin vain silloin, jos paikalla ei tuntenut ketään eikä Perheentalon toiminta-ajatus ollut vielä selvillä. Tämän vuoksi Perheentalolle tuleminen koettiin helpommaksi, jos mukana oli itselle tuttu ihminen.

“Jokainen pääsee vähän liikkeelle eikä tarvii sitten miettiä miltä koti näyttää ja täällä saa syyä...”

“...helppo semmonen kohtaamispaikka ku täällä on kaikkee leluja, kenellekkää ei oo kotona viittä syöttötuolia ja tälle...”

Perheentalo oli vanhempien mielestä suunniteltu perheille ja vanhemmuuden tueksi. Tieto paikasta, jonne voi mennä omana itsenään ja saada apua, koettiin tärkeäksi tueksi omalle vanhemmuudelle. Tukea koettiin saatavan myös tarjolla olevista esitteistä ja osittain muista kävijöistä. Perheentalolla käynti koettiin vanhempien mielestä pääosin virkistävänä. Haastatteluissa selvisi, että Perheentalo antoi sekä vaihtelua että hengähdystauon arkeen. Toisaalta huonoina päivinä vierailu Perheentalolla koettiin väsyttävänä ja jaksamista kuormittavana tekijänä.

Aukioloajat jakoivat mielipiteitä: osa haastateltavista piti aikatauluja hyvinä, mutta osa koki töiden aikaan Perheentalolla käymisen olevan hankalaa. Haastatteluissa nousi esille myös Perheentalon hygieniataso, esimerkiksi kuinka usein leluja puhdistetaan käytön jälkeen. Kuitenkin Perheentaloon oltiin yleisesti tyytyväisiä ja lasten viihtyvyys koettiin tärkeimmäksi asiaksi.

Tilat Perheentalolla koettiin hyväksi ja lapsiystävällisiksi. Vanhemmat eivät kokeneet pelkoa tilojen tai tavaroiden rikkoutumisesta niiden lapsiystävällisyyden vuoksi. Lastenhoitotilat ja imetyshuone saivat eniten positiivista palautetta. Joidenkin tilojen käyttötarkoitus selvisi osalle haastateltavista vasta muutamien käyntikertojen jälkeen.

“...täällä on hyvät nuo lastenhoitomahollisuudet ja hyvä imetyshuone tuolla... missä voi rauhassa olla...”

Tilojen aktiivisempaa ja laajempaa hyödyntämistä kaivattiin. Haastateltavat toivoivat myös enemmän tilojen käyttötarkoituksista tiedottamista. Lisäksi lapsille kaivattiin virikkeitä ja aktiviteetteja lelujen ja askartelun lisäksi, hyödyntäen kaikkia Perheentalon tiloja.

Toiminnoista Aamukahvit ja asiaa -luennot koettiin yksimielisesti positiiviseksi toiminnaksi Perheentalolla. Aamukahveista vanhemmat kokivat saavansa hyviä ja ajankohtaisia vinkkejä oman vanhemmuuden tueksi. Osallistuminen aamukahveille koettiin mukavaksi ja tunnelma asiantuntijaluennoilla koettiin rennoksi. Osa haastateltavista koki aamukahvien ajankohdan liian aikaiseksi. Myös harmittelua

siitä, ettei ole osallistunut useammin aamukahveille tuli esille yhdeltä haastateltavista. Lastenhoitomahdollisuus Aamukahvit ja asiaa -luentojen ajaksi koettiin tärkeäksi tueksi osallistumiselle.

“...ne (Aamukahvit ja asiaa) on ollu ihan hyödyllisiä...siellä on ollu niitä asiantuntijoita paikalla ollu ja muuta nii sit on saanu kysyä ja on ollu paljon tietoo...”

Avoin toiminta Perheentalolla koettiin hyväksi, koska se ei sitonut mihinkään ohjattuun toimintaan. Osa haastateltavista koki kynnyksen laskeneen Perheentalolle tulossa, kun tiesi, ettei tarvitse osallistua mihinkään ohjattuun toimintaan ja vierailu Perheentalolla sai mennä omalla painollaan. Sekä avoimen että ohjatun toiminnan koettiin antavan tukea vanhemmuuteen.

Haastateltavat kokivat, ettei alle kahden vuoden ikäinen lapsi olisi tarpeeksi iso osallistumaan Nalleneuvolaan. Myös Nalleneuvolan nimi koettiin hämääväksi ja rajoittavaksi tekijäksi. Haastateltavat luulivat, että Nalleneuvola keskittyisi vain neuvolaan liittyviin asioihin, mutta yksi haastateltavista oli huomannut Nalleneuvolassa olevan myös askartelua ja leikkiratoja lapsille. Myöskään Nalleneuvolaan osoitetun huoneen muu käyttötarkoitus ei ollut haastateltavien tiedossa.

Toimintoihin kaivattiin enemmän pysyvyyttä. Haastatteluissa selvisi, että ryhmätoiminnalle oli kysyntää ja keskusteluryhmiä ja ryhmätoimintaa vaihtuvilla teemoilla toivottiin Perheentalolle. Nalleneuvolaan kaivattiin eri alojen opiskelijoita ohjaamaan toimintaa.

Henkilökunnan tunnistaminen ja toimenkuva Perheentalolla koettiin epäselväksi. Vaikka henkilökunta koettiin mukavaksi, haastatteluissa selvisi työntekijöiden ja harjoittelijoiden roolin olevan yhä epäselvä. Avun pyytäminen tuntemattomilta työntekijöiltä koettiin vaikeaksi. Positiivista palautetta henkilökunta sai iloisesta vastaanotosta ja tervetuloivotuksista. Henkilökunnan tervetulo-ohjeistus koettiin hyväksi tavaksi tutustua Perheentaloon. Haastatteluissa selvisi myös, että käytännön apu henkilökunnalta, esimerkiksi lasten hoitaminen vessassa käynnin ajan, koettiin tärkeäksi.

“...no se käytännön apu et onhan se henkilökuntakin mikä täällä on ollu sit et ovat vähän aikaa kattoneet että on päässy vessassa käymään tai jottain.”

“Jossain vaiheessa oli joku just vaikka tarjoutu pitämään vauvaa sylissä sillä aikaa ku ite syön ja... se oli musta tosi mukavaa ja tota noinniin... mut sit musta tuntu ku mä en oikein tiedä mitä nää ohjaajat tai harjoittelijat tekee nii sit ei oikein kehtaa vaivatakkaan.... et, mie en oikei tiä, mitä heidän tehtäviinsä kuuluu...”

Perheentaloon vanhemmat kaipasivat selkeitä ja yhtenäisiä pelisääntöjä näkyville. Yleiseen järjestykseen kaivattiin henkilökunnan valvontaa. Myös hygienia- tasoon kaivattiin lisää huomiota ja esimerkiksi lelujen uusimista varten ehdotettiin Perheentalolle lelunkeräyskampanjaa. Aukioloaikoihin kaivattiin myös laajenusta iltoihin ja viikonloppuihin. Koska Perheentalo koettiin tärkeänä vanhemmuuden tukena, toivottiin samankaltaisia paikkoja lisää muillekin paikkakunnille.

Henkilökunnalta kaivattiin enemmän aktiivisuutta avun tarjoamiseen, läsnäoloon ja näkyvyyteen. Koska henkilökunnan toimenkuva oli monelle epäselvänä, toivottiin Perheentalon seinälle esittelyä henkilökunnasta valokuvan ja toimenkuvan kanssa. Tervetulo-ohjeistusta henkilökunnalta kaivattiin lisää. Henkilökunnalta toivottiin myös ohjeistusta siitä, mitä Perheentalolla voi tehdä käynnin aikana. Tutkimustuloksista selvisi, että henkilökunnalta kaivattiin keskustelutukea sekä neuvoja vanhemmuuteen ja lastenhoitoon.

Kävijät Perheentalolla saivat aikaan sekä positiivisia että negatiivisia kokemuksia haastateltavissa. Vertaistuki muista kävijöistä koettiin tärkeäksi ja voimaannuttavaksi. Vinkkien ja kokemusten jakaminen saman ikäisten lasten vanhempien kanssa koettiin hyvänä. Haastatteluissa selvisi, että vanhempien lasten seuramisesta on saanut tukea ja tietoa siitä, mitä on odotettavissa oman lapsen kohdalla tulevaisuudessa. Perheentalolla koettiin saatavan sosiaaliseen elämään tukea, koska äitiyslomalla ihmiskontaktit vähentyivät työelämään verrattuna.

“... itelle ainakin nyt sitä semmosta vertaisten kohtaamista.”

“...se on ollu se et pääsee näkemään aikuisia...”

Haastatteluissa selvisi, että Perheentalolla voi kokea olevansa myös yksinäinen. Haastatteluissa kävi ilmi, että Perheentalolle on muodostunut sulkeutuneita ryhmiä, joihin on vaikea päästä mukaan keskustelemaan. Osa haastateltavista on kokenut myös arvostelevien katseiden saantia muilta vanhemmilta, ja tämä on vaikuttanut myös haluun tulla takaisin Perheentalolle. Tuloksista selvisi, että osalla vanhemmista on sulkeutuneiden ryhmien vuoksi syrjitty olo. Myös kontaktin luonti on koettu ajoittain vaikeaksi.

7 Pohdinta

7.1 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

Opinnäytetyön tulosten tarkoituksena on antaa informaatiota toimeksiantajalle Perheentalon toiminnasta vanhempien näkökulmasta. Samalla rakentamamme tietoperusta on toimeksiantajalle informaatiota vanhemmuudesta. Haastatteluista saimme monipuolisesti tietoa sekä vanhemmuudesta että kokemuksia Perheentalosta.

Haastateltavien lasten iät jakautuivat tasaisesti rajaamamme kohdejoukon sisällä. Kokemuksia saatiin eniten yhden lapsen vanhemmilta, sillä vain yhdellä haastateltavista oli useampi lapsi. Perhemuotoja oli monipuolisesti, mikä rikastutti vastauksia. Työelämätilanne näkyi vastauksissa taloudellisissa tai aikataulullisissa aiheissa.

Vanhemmat kertoivat avoimesti kokemistaan haasteista vanhemmuudessa. Ensimmäisen lapsen vanhemmat peilasivat omaa vanhemmuuttaan lapsensa kehityksen ja oman kasvatuksellisen toimintatapansa kautta. Epävarmuutta koettiin omasta vanhemmuudesta ensimmäisen lapsen kanssa, koska vanhemmuudesta

ei ole aikaisempaa kokemusta. Tämän vuoksi vertaistuen merkitys korostui vastauksissa. Kokemukset riittämättömästä tuesta liittyivät eniten neuvolan palveluihin: vain puolet vanhemmista koki saaneensa tukea neuvolasta.

Vanhemmat kokivat Perheentalon tärkeäksi tueksi omalle vanhemmuudelle. Perheentalo on konkreettinen paikka, jonne mennä; suunniteltu nimenomaan lapsille ja vanhemmille. Vaikka Perheentalossa koettiin joitakin epäkohtia, halusivat vanhemmat silti käydä Perheentalolla. Epäkohdat kuitenkin vaikuttivat siihen, oliko käynti positiivinen kokemus vai ei. Haastateltavilla oli ehdotuksia näiden epäkohtien korjaamiseksi. Perheentalon toimintaa haluttiin kehittää selkeämmäksi, monipuolistaa tilojen käyttötarkoituksia sekä tuoda henkilökunnan toimenkuvaa vanhempien tietoisuuteen.

Opinnäytetyön tavoitteemme tuottaa tietoa Perheentalolle vanhempien kokeamista tuesta vanhemmuuteen täytyi. Toimeksiantajamme aikoo käyttää jatkossa tietoperustaamme tukena opiskelijoille, jotka pohtivat harjoittelujaksollaan vanhemmuutta ja Perheentalon merkitystä siihen. Toimeksiantaja koki saaneensa erittäin hyviä kehittämissuhteita Perheentalon toimintaan, ja esimerkiksi vanhempien ehdottama henkilökunnan esittelytaulu toteutetaan Perheentalolle. Opinnäytetyön tuloksia tullaan hyödyntämään myös rahoittajalle (Stea) raportointaessa Tuloksellisuus- ja vaikuttavuusselvitystä. (liite 5.)

Tutkimuksellisen opinnäytetyön tulokset osoittivat, että vanhemmat kaipaavat tukea vanhemmuuteen. Vanhemmat olivat löytäneet vanhemmuuttaan tukevia asioita, mutta tuen tarjonnassa ja saatavuudessa on edelleen kehitettävää. Haasteita on esimerkiksi siinä, kuinka tavoittaa tukea tarvitsevat vanhemmat ja saada luotua turvallinen ympäristö vanhemmuuden haasteiden läpikäymiseen.

7.2 Opinnäytetyön luotettavuus

Laadulliseen tutkimukseen ei ole yksiselitteistä tapaa arvioida luotettavuutta (Tuomi & Sarajärvi 2018, 163). Yksi tapa arvioida laadullista tutkimusta on tar-

kastella uskottavuutta, siirrettävyyttä, riippuvuutta ja vahvistettavuutta. Uskottavuutta tuo tulosten kuvaus niin selkeästi, että ymmärrys kuinka analyysi on tehty sekä tieto tutkimuksen vahvuuksista ja rajoituksista tulevat lukijalle selväksi. Siirrettävyydellä tarkoitetaan tutkimustulosten siirtämismahdollisuutta toiseen tutkimusympäristöön. Luotettavuutta lisää myös esimerkiksi haastatteluteksteistä otettavien suorien lainauksien esittäminen raportissa. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 197–198.)

Luotettavuutta voidaan arvioida myös eri vaiheita tarkastellen. Tutkimuksen kohteen selkeä kuvaus ja tutkimuskysymysten ymmärrettävyys lisäävät tutkimuksen luotettavuutta. Tämän lisäksi otoksen valinta ja otoksen valinnan perustelu lisäävät luotettavuutta laadulliseen tutkimukseen. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 202.) Olemme kuvanneet tutkimuksen kohteen tutkimusprosessissa.

Tarkoituksenamme oli tehdä tutkimustehtävistä mahdollisimman selkeät ja ymmärrettävät. Haastattelujen edetessä tutkimustehtävämme muokkaantuivat. Ennen haastatteluja tutkimuksessamme oli neljä opinnäytetyön tehtävää. Opinnäytetyön tehtävät olivat:

- Millaisia kokemuksia 0–3-vuotiaiden lasten vanhemmilla on vanhemmuudesta,
- Millaista tukea vanhemmat ovat saaneet Perheentalolta,
- Millaisia kokemuksia vanhemmilla on Perheentalosta vanhemmuuden näkökulmasta ja
- Mitä vanhemmat kaipaavat Perheentalolle.

Haastattelujen tuoman sisällön perusteella tiivistimme kaksi tutkimustehtävää yhdeksi tutkimustehtäväksi. Tutkimustehtävät ”Millaista tukea vanhemmat ovat saaneet Perheentalolta” ja ”Millaisia kokemuksia vanhemmilla on Perheentalosta vanhemmuuden näkökulmasta” antoivat samanlaisia vastauksia, joten päätimme yhdistää tutkimustehtävät muotoon ”Millaisia kokemuksia vanhemmilla on Perheentalosta vanhemmuuden tukena”. Luokitteluvaiheessa havaitsimme, että haastatteluissa ei noussut selkeästi esille kokemuksia Perheentalon antamasta tuesta vanhemmuuteen eivätkä vanhemmat kaivanneet suurta muutosta Per-

heentalon toimintaan. Näistä syistä tiivistimme tutkimustehtävät ”Millaisia kokemuksia vanhemmillä on Perheentalosta vanhemmuuden tukena” ja ”Mitä vanhemmat kaipaavat Perheentalolle” yhdeksi tutkimustehtäväksi ”Mitä kokemuksia vanhemmillä on Perheentalosta”.

Tutkimusprosessin selkeä kuvaaminen sekä tutkijan reflektiivisyys tutkimusta kohtaan lisäävät luotettavuutta (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 203). Olemme pyrkineet kuvaamaan opinnäytetyöhömmme selkeästi prosessin eri vaiheet sekä prosessin edetessä tarkastelemaan omaa toimintaa sekä tutkimuksen vaikutuksia esimerkiksi tutkijaan. Olemme tehneet asialliset viittaukset sekä lähdeluettelon käytetyistä lähteistä opinnäytetyöhömmme. Yhtenä haasteena ja samalla tutkimuksen luotettavuuden heikentäjänä oli isien osallistujakato tutkimukseen. Tällöin vanhempien kokemusten tasavertainen tutkiminen jäi vähäiseksi. Pohdimme opinnäytetyön otsikon muuttamista kertomaan äitien kokemuksista vanhemmuudesta ja Joensuun Perheentalon toiminnasta. Päädyimme kuitenkin pitämään alkuperäisen otsikon, sillä opinnäytetyön tarkoitus oli kuvata nimenomaan vanhempien kokemuksia.

Aluksi ajattelimme toteuttaa haastattelut haastatteluparina, mutta päädyimme kuitenkin haastattelemaan itsenäisesti. Päätökseen vaikutti se, että osa haastateltavista oli toisen haastattelijan tuttuja. Kumpikaan ei haastatellut tuttavaansa. Lisäksi valitsemamme haastatteluasetelman teki helpommin lähestyttäväksi sekä luottamuksen syntymisen kannalta järkevämmäksi se, että haastattelijoita oli vain yksi. Haastattelijat olivat siis tuttavina kahden haastateltavan kanssa, mikä saattaa vaikuttaa heidän vastauksiinsa, vaikka tuttava ei ollut haastattelutilanteessa mukana. Emme kuitenkaan havainneet tuttavien vastauksien poikkeavan sisällön laajuudessa tai laadussa muiden haastateltavien vastauksista.

Pohdimme, olisiko haastattelussa pitänyt kysyä ammattia. Ammatillinen tausta kuitenkin vaikuttaa ajattelutapaan ja vanhemmuuden kokemuksiin. Amatit ja opiskelut tulivat esille useammassa haastattelussa, vaikka niitä ei kysytty. Toisaalta ammatin kysyminen näin pienessä otannassa voi vaikuttaa tunnistettavuuteen.

Perheiden taustoilla, kuten kulttuurisilla ja taloudellisilla tekijöillä, olisi saattanut olla vaikutusta kokemuksiin vanhemmuudesta. Esimerkiksi uskonto vaikuttaa ajattelutapaan, mutta uskonnon kysyminen taustatiedoissa voi olla liian henkilökohtaista. Koimme, että uskonnollisen taustan selvittäminen oli epärelevanttia opinnäytetyön tarkoituksen ja tavoitteen kannalta. Vanhemmat toivat kuitenkin esille vastauksissaan taloudellisia sekä uskonnollisia näkökantojaan.

7.3 Opinnäytetyön eettisyys

Lähes jokaisessa yhteiskuntatieteen ja terveydenhuollon tutkimuksessa nousee monenlaisia eettisiä kysymyksiä tai ongelmia: esimerkiksi, onko tutkimuksen tekeminen kannattavaa tai tarpeellista, onko todennäköistä, että tutkimukseen osallistujalle koituu haittaa tutkimukseen osallistumisesta, auttavatko valitut tutkimusmenetelmät tutkijaa saavuttamaan tutkimuksen tavoitteet ja saako hän vastauksia tutkimuskysymyksiinsä. Näihin kysymyksiin täytyy löytyä vastaukset, sillä huonosti suunniteltu tutkimus on pahempi kuin ei tutkimusta ollenkaan. (Newell & Burnard 2011, 24–25.)

Tutkimustoiminnan perusta on tutkimuksen eettisyys. Tutkimusetiikka voi olla tieteen sisäistä ja ulkopuolista etiikkaa. Sisäisellä etiikalla tarkoitetaan tieteenalan luotettavuuteen ja todellisuuteen, jolloin tarkastellaan tutkimuskohteen, tavoitteen ja tutkimusprosessin suhdetta etiikkaan. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 211–212.)

Eettisyyttä voi pohtia monelta eri näkökulmalta. Esimerkiksi Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen (2013) mainitsevat, että tutkijoilta odotetaan aitoa kiinnostusta uuden informaation hankkimiseen sekä heidän on oltava tunnollisia omaa alaansa kohtaan. Lisäksi tutkijan on toimittava edistääkseen tutkimuksen tekemisen mahdollisuutta. Hirsjärvi ym. (2009) mainitsevat, että tutkijan on oltava rehellinen, eikä saa syyllistyä esimerkiksi plagiointiin tai itseplagiointiin. Tuloksia tulisi myös tarkastella kriittisesti eikä tuloksia saisi kaunistella tai johtaa raportoinnissa harhaan. Molemmat kirjoittajat mainitsevat myös kollegiaalisuuden arvostamisen

tärkeyden: toista tutkijaa ja hänen osallisuuttaan ei saa vähätellä. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 211–212; Hirsjärvi ym. 2009, 26.)

Opinnäytetyön aihe tulisi valita niin, että tekijällä olisi aiheen perusteoriat hallussa. Ei ole kuitenkaan kiellettyä valita aihetta, josta ei ole aiempia opintoja. Toisaalta aiheen tulee olla kiinnostava ja aiheen oikeasta valinnasta voi olla hyötyä tulevaisuudessa esimerkiksi työpaikan saannissa. (Kananen 2014, 29.) Meillä ei ole opinnäytetyön aiheeseemme liittyviä perhehoitotyön teoriaopintoja suoritettuna, mutta molemmille aihe on kiinnostava ja mielenkiintoinen.

Tutkimusta varten on hyvä pyytää suostumus tutkimuksen osallistumiseen, sekä kertoa informaatikolle tutkimusprosessin kulusta. Suostuminen tutkimukseen tulisi olla vapaaehtoista eettisyyden ylläpitämiseksi. (Hirsjärvi ym. 2009, 24–25.) Vuonna 1964 julkaistussa Helsingin julistuksessa eettisyyttä huomioidaan myös haavoittuvien ryhmien näkökulmasta: näihin haavoittuviin ryhmiin kuuluvat esimerkiksi alaikäiset, vajaavaltaiset henkilöt ja terveydellisesti heikossa asemassa olevat henkilöt (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 213).

Tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista, ja osallistujat allekirjoittivat tutkimukseen osallistumisesta suostumuslomakkeen, missä viitattiin osallistumisen vapaaehtoisuuteen (liite 3). Haimme Pelastakaa Lapset Ry:ltä tutkimusluvan opinnäytetyötämme varten. Järjestöltä saimme tutkimusluvan 15.2.2018. Valitsimme kohderyhmäksi aikuisia, minkä vuoksi haavoittuvia ryhmiä ei tutkimuksessa haastateltu. Opinnäytetyöprosessin aikana vain opinnäytetyön tekijät käsitelivät haastattelumateriaaleja. Analysoinnin ja tulosten raportoinnin jälkeen tuhosimme haastattelumateriaalit tietosuojaa kunnioittaen.

Haastateltavat olivat suomea äidinkielenään puhuvia henkilöitä. Rajasimme muut kuin suomenkieliset Perheentalolla kävijät pois tutkimuksesta, sillä toimeksiantaja haluaa tehdä erillisen tutkimuksen kansainvälisistä Perheentalolla kävijöistä ja heidän kokemuksistaan. Mielestämme rajaus tukee tutkimuksen luotettavuutta, sillä mahdollinen kielimuuri ja molemminpuolinen ymmärrys haastattelutilanteessa voivat vääristää tuloksia. Ongelmaksi voi myös nousta yhteisen kielen löytäminen, jolloin haastateltaessa tarvitaan tulkkipalveluja. Opinnäytetyöhöme ei

ollut rahoitusta, joten tulkin käyttäminen olisi ollut taloudellisesti mahdotonta. Toisaalta pelkästään suomea äidinkielenään puhuvien haastattelemisen ei tuonut kokonaiskuvaa Perheentalolla käyvien vanhempien kokemuksista.

7.4 Ammatillinen kasvu ja kehittyminen

Pohdimme aiheen rajausta pelkästään Perheentaloon liittyvään vanhemmuuden tukemiseen, mutta halusimme ottaa mukaan kokemukset vanhemmuudesta ja vanhemmuuteen saadusta tuesta myös Perheentalon ulkopuolelta oman ammatillisen kasvumme vuoksi. Mielestämme aiheen rajausta ei saanut olla liian tiukasti pelkästään Perheentalon toiminnassa. Oli myös tärkeää tuottaa tietoa vanhempien kokemuksista vanhemmuuden tukemisessa muuallakin kuin Perheentalolla. Perheentalon henkilökunta sai näin tutkittua tietoa vanhempien ohjaamisen ja neuvonnan tueksi.

Opinnäytetyön aihe oli haastava ja kehitti ammatillista kasvuamme, sillä henkilökohtaista kokemusta vanhemmuudesta ei kummallakaan ole. Opiskelemme terveydenhoitajiksi, jolloin vanhempien kanssa työskentely on työelämässä todennäköistä. Tietoperustaa oli haastavaa tehdä, koska käsitteet olivat hyvin laajalajaisia ja subjektiivisia. Objektiivista näkökulmaa tietoperustaan oli ongelmallista saada, koska perhe ja vanhemmuus ymmärretään hyvin yksilöllisesti. Tämä kasvatti toisaalta myös ammatillista kehitystä sekä tutkijana että hoitotyön henkilönä. Olemme kuitenkin pyrkineet objektiiviseen tietoperustan kuvaamiseen.

Tätä opinnäytetyötä tehdessä opimme laadullisen tutkimuksen tekoa. Haasteena oli saada laajasta tietomäärästä hahmoteltua selkeät tulokset tuomatta omaa näkökulmaa tai mielipidettä esille. Oli tärkeää säilyttää analysointivaiheessa haastateltavan sanoma muuttumattomana, etteivät tutkimustulokset vääristyisi. Tulosten luokittelu oli vaativaa, ja vei näin eniten resursseja opinnäytetyön prosessin aikana. Haasteellisuudestaan huolimatta, opinnäytetyön prosessi oli hyvin antoisa.

7.5 Jatkotutkimus- ja kehittämisideat

Jatkokehitysmahdollisuutena olisi rajata kohdejoukko maahanmuuttajiin, sillä heidän määränsä Suomessa lisääntyy tulevaisuudessa. Tilastokeskuksen (2018) mukaan vuonna 2016 ulkomaalaistaustaisia henkilöitä on ollut 6,6 % väestöstä. Toimeksiantajalla onkin ajatuksena haastatella vieraskielisiä kävijöitä.

Tässä opinnäytetyössä käytettyä kyselylomaketta voisi jalostaa ja muokata soveltumaan kvantitatiiviseen tutkimukseen, mikäli haluttaisiin laajempi otanta kävijöiden kokemuksista. Vanhempien esille tuomista kehitysideoista olisi mahdollista tehdä toiminnallisia opinnäytetöitä, kuten esimerkiksi järjestää vanhemmille ryhmätoimintaa keskusteluryhmien tai vertaistukiryhmien muodossa. Ryhmätoimintojen kautta vanhemmat voisivat saada uusia sosiaalisia kontakteja ja jopa ystäviä.

Vanhempien kokemukset neuvolasta olivat vaihtelevia, ja tuloksista nousi esille tarve kehittää neuvolan toimintoja vastaamaan paremmin perheiden tarpeita. Yksi laadullisen opinnäytetyön aihe voisikin olla neuvola vanhemmuuden tukena. Tulevissa terveydenhoitajaopinnoissamme aiomme hyödyntää laadullisen opinnäytetyömme tuloksia kehittämistyössämme. Ajatuksenamme on järjestää ”kaveriäiti”-projekti, jossa vapaaehtoiset äidit toimisivat tukihenkilöinä ensi kertaa äidiksi tulleille.

Lähteet

- Barlow, J., Smailagic, N., Huband, N., Roloff, V. & Bennett, C. 2014. Group-based parent training programmes for improving parental psychosocial health (Review). Cochrane Database of Systematic Reviews. <https://www.cochranelibrary.com/cdsr/doi/10.1002/14651858.CD002020.pub4/epdf/full>. 20.10.2018.
- Haarala, P., Honkanen, H., Mellin, O.-K. & Tervaskanto-Mäentausta, T. 2015. Terveystieteiden tiedekunta. Väitöskirja. Helsinki: Edita.
- Haaranen, A. 2012. Realistinen arviointi lapsiperheiden vanhempainryhmistä. Muutokset perheen terveydessä ja vaikuttavuutta edistävät toiminnot. Itä-Suomen yliopisto. Terveystieteiden tiedekunta. Väitöskirja. http://epublications.uef.fi/tietopalvelu.karelia.fi/pub/urn_isbn_978-952-61-0968-8/urn_isbn_978-952-61-0968-8.pdf. 10.3.2018.
- Halme, N., Vuorisalmi, M. & Perälä, M.-L. 2014. Tuki, osallisuus ja yhteistoiminta lasten ja perheiden palveluissa – työntekijöiden näkökulma. Helsinki: Terveystieteiden tiedekunta. Väitöskirja.
- Hartikainen, V. 2016. Viiden kohderyhmän näkökulmia Joensuun Perheentalon toimintaan. Palaute- ja arviointitietoa Joensuun Perheentalon toiminnasta.
- Heinonen, K. 2013. Monikkoperheen elämismaailma varuillaan olosta vanhemmuuden vahvistumiseen - Fenomenologis-hermeneuttinen tutkimus. Itä-Suomen Yliopisto. Terveystieteiden tiedekunta. Väitöskirja. http://epublications.uef.fi/tietopalvelu.karelia.fi/pub/urn_isbn_978-952-61-1087-5/urn_isbn_978-952-61-1087-5.pdf. 11.2.2018.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Saajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi. Joensuun Perheentalo. 2018. Esittely/Introduction. <http://joensuunperheentalo.yhdistysavain.fi/esittely-introduction/> 16.1.2018.
- Jämsä, J. 2018. Lastenneuvolakäsikirja - Sateenkaariperhe. Terveystieteiden tiedekunta. Väitöskirja. <https://www.thl.fi/en/web/lastenneuvolakasikirja/tietopakettit/monimuotoiset-perheet/sateenkaariperheet>. 12.2.2018.
- Kaikkonen, R., Mäki, P., Murto, J., Pentala, O., Hakulinen-Viitanen, T. & Laatikainen, T. 2014. Suomalaisten lasten ja lapsiperheiden terveys ja toimintakyky. Teoksessa Lammi-Taskula, J. & Karvonen, S. (toim.). Lapsiperheiden hyvinvointi. Helsinki: Terveystieteiden tiedekunta. Väitöskirja, 150–168.
- Kalland, M. 2014. Vanhemman mentalisaatiokyky. Teoksessa Viinikka, A. (toim.). Mentalisaatio perheiden kohtaamisessa. Helsinki: Mannerheimin lastensuojeluliitto, 26-38.
- Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2013. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: Sanoma Pro.
- Kerppola-Pesu, J. & Moring, A. 2018. Lastenneuvolakäsikirja - Monimuotoiset perheet. Terveystieteiden tiedekunta. Väitöskirja. <https://www.thl.fi/en/web/lastenneuvolakasikirja/tietopakettit/monimuotoiset-perheet>. 10.2.2018.

- Ketola, E. & Kurjenrauma, K. 2013. Meidän perhe - Uusperhe: Tietoa uusperheestä äitiys-, lasten ja perheneuvolan työntekijöille. Suomen uusperheellisten liitto Ry. http://www.uusperheneuvoja.fi/wp-content/uploads/2014/12/ketola-elina-ja-kurjenrauma-katja_meidc3a4n-perhe-uusperhe-tietoa-uusperheestc3a4-c3a4itiys-lasten-ja-perheneuvolan-tyc3b6ntekijc3b6ille.pdf. 9.2.2018.
- Konttinen, E. 2018. Kolmas sektori. Jyväskylän yliopisto. <http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/kolmas-sektori>. 10.3.2018.
- Lastensuojelulaki 417/2007.
- Miettinen, A & Rotkirch, A. 2012. Yhteistä aikaa etsimässä. Lapsiperheiden ajankäyttö 2000-luvulla. Perhebarometri 2011. Väestön tutkimuslaitos. Katsauksia E42/2012. Väestöliitto. <http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/558a7b90c0c9b1044234de3d8f8dce7d/1520526188/application/pdf/4660236/Yhteist%C3%A4%20aikaa%20etsim%C3%A4ss%C3%A4.pdf>. 8.3.2018.
- Moisio, J. 2016. Kahden vuoden ihanne. Vanhempien ajatuksia sisarusten ikäeroihin vaikuttavista tekijöistä. Työpaperi 8/2016. Väestöliitto. https://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/5eac6358fd7a2528db89899c1536f7e2/1519572668/application/pdf/5921043/Kahden%20vuoden%20ihanne_ty%C3%B6paperi_Moisio.pdf. 25.2.2018.
- Newell, R. & Burnard, P. 2011. Research for Evidence-Based Practice in Healthcare. Chichester, West Sussex, UK ; Ames, Iowa: Wiley-Blackwell.
- Pekurinen, M., Erhola, M., Häkkinen, U., Jonsson P.M., Keskimäki, I., Kokko, S., Kärkkäinen, J., Widström, E. & Vuorenkoski, L. 2011. Sosiaali- ja terveydenhuollon monikanavaisen rahoituksen edut, haitat ja kehittämistarpeet. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80243/6c098cb6-fe4d-4915-83ed-58d51df6807c.pdf?sequence=1>. 10.3.2018.
- Pelastakaa Lapset ry. 2018. Tietoa Meistä. <https://www.pelastakaalapset.fi/tietoa-meista/keita-me-olemme/>. 19.2.2018.
- Pesonen, A.-K. 2010. Varhainen vuorovaikutus on suotuisan psyykkisen kehityksen edellytys. Duodecim. <http://duodecimlehti.fi/duo98656>. 18.2.2018.
- Puura, K. & Hastrup, A. 2017. Varhaista vuorovaikutusta tukeva haastattelu, VaVu. Teoksessa Mäki, P., Wikström, K., Hakulinen, T. & Laatikainen, T. (toim.). Terveystarkastukset lastenneuvolassa & kouluterveydenhuollossa. Menetelmäkäsikirja. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 101–107.
- Pyykkönen, M. 2018. Uusi kolmas sektori. Jyväskylän yliopisto. http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/uusi-kolmas-sektori_10.8.2018.
- Rantala, J. 2014. Äiti, älä tottele! (kaiken maailman kasvatusoppaita). Helsinki: Gummerus.
- Rotkirch, A. & Berg, V. 2018. Miksi sisarusten ikäero pienenee? Väestöliitto. http://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tietovuodot/tammi-2018-tietovuoto/. 25.2.2018.
- Rönkkö, L. & Rytönen, T. 2010. Monisäikeinen perhetyö. Helsinki: WSOYpro.
- Salmi, M., Närvi, J. & Lammi-Taskula, J. 2016. Köyhyys, toimeentulokokemukset ja hyvinvointi lapsiperheissä. Teoksessa Karvonen, S. & Salmi, M. (toim.). Lapsiköyhyys Suomessa 2010-luvulla. Helsinki: Terveyden

- ja hyvinvoinnin laitos, 13-43. http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131589/URN_ISBN_978-952-302-742-8.pdf?sequence=1. 25.2.2018.
- Sinkkonen, J. 2008. Mitä lapsi tarvitsee hyvään kasvuun. Helsinki: WSOY.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2004. Lastenneuvola lapsiperheiden tukena. Opas työntekijöille. Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2004:14. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, 20–49. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74223/Opp200414.pdf?sequence=1&isAllowed=y> 15.2.2018.
- Tapio, N., Seppänen, P., Hyppönen, T., Janhunen, T., Prusila, L., Salo, S., Toivanen, R. & Vilén, M. 2010. Parisuhde ja vanhemmuus. Teoksessa Vilén, M., Seppänen, P., Tapio, N. & Toivanen, R. (toim.). Kohtaamisia lapsiperheissä: Menetelmiä perhetyöhön. Helsinki: Kirjapaja, 101–167.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2013. Äitiysneuvolaopas. Suosituksia äitiysneuvolatoimintaan. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos opas 29. Kansallinen äitiyshuollon asiantuntijaryhmä (kirj). Klemetti, R. & Hakulinen-Viitanen, T. (Toim.). Tampere: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Tilastokeskus. 2018. Maahanmuuttajat väestössä. <https://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa.html>. 26.2.2018.
- Tolvanen, A., Rönkä, A., Malinen, K. & Lämsä, T. 2009. Perhe-elämän paletti: Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- United Nations. 1989. Convention on the Rights of the Child. Office Of The High Commissioner. <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>. 17.10.2018.
- Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymä. 2013. Vanhemmuuden roolikartta. <http://www.vslk.fi/index.php?id=19>. 15.2.2018.
- Viinikka, A., Sourander, J. & Oksanen, E. 2014. Reflektiivinen työote. Teoksessa Viinikka, A. (toim.). Mentalisaatio perheiden kohtaamisessa. Helsinki: Mannerheimin lastensuojeluliitto, 67–74.
- Vilén, M., Hansen, M., Janhunen, T., Kytöpuu, K., Salo, S., Seppänen, P., Seppänen, S. & Tapio, N. 2010. Perhe ja perhetyö. Teoksessa Vilén, M., Seppänen, P., Tapio, N. & Toivanen, R. (toim.). Kohtaamisia lapsiperheissä: Menetelmiä perhetyöhön. Helsinki: Kirjapaja, 9–59.
- WHO. 2005. Report of a WHO Technical Consultation on Birth Spacing. http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/69855/1/WHO_RHR_07.1_eng.pdf. 25.2.2018.

Haastattelukysymykset

TAUSTATIEDOT

1. Ikä:
2. Oletko lapsen äiti vai isä?
3. Lapsen ikä / lasten iät:
4. Perhemuoto (Kerro esimerkiksi: yksinhuoltaja, uusperhe, sateenkaari-perhe, monikulttuurinen perhe, monikkoperhe ym.):
5. Työelämäntilanne (Apukysymykset: työssäkäyvä, työtön, äitiys-/isyysloma, hoitovapaa ym.):
6. Kuinka usein käytte Perheentalolla?

KOKEMUKSET VANHEMMUUDESTA

7. Millaista on olla 0-3 -vuotiaan lapsen vanhempi?
8. Mikä tukee vanhemmuuttasi?
9. Mistä saatte voimavaroja vanhemmuuteen? (Apukysymys: Mikä auttaa teitä jaksamaan arjessa?)
10. Koetteko haasteita vanhemmuudessa? (Apukysymys: Jos vastaus kyllä; Millaisia haasteita koette?)
11. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen kyllä; Miten näitä haasteita käsittelette?
12. Mitä palveluja käytätte vanhemmuuden tukena? Apukysymykset: Käytättekö Neuvolan palveluita? Kolmannen sektorin palveluita? Muita? Millaista tukea olette näistä saaneet?

PERHEENTALON TOIMINTA VANHEMMUUDEN TUKENA

13. Miksi käytte Perheentalolla?
14. Mitä teette Perheentalolla käynnin aikana? (Apukysymyksiä: Oletteko käyneet aamukahveilla? Oletteko osallistuneet Nalleneuvolaan / ohjattuihin leikkituokioihin / Leipojaisiin? Oletteko osallistuneet avoimiin toimintoihin?)
15. Millaisia kokemuksia teillä on näistä edellä mainituista Perheentalon toiminnoista? (Apukysymyksiä: Kokemuksia aamukahveista? Kokemuksia Nalleneuvolasta? Kokemuksia leikkituokioista/ leipojaisista? Kokemuksia avoimista toiminnoista?)
16. Koetteko Perheentalon toiminnan antavan tukea vanhemmuuteen?
- KYLLÄ = millaista tukea saatte?
  - EI = Millaista tukea haluaisitte saavanne?

VANHEMPIEN KOKEMUKSET PERHEENTALOSTA

17. Kuinka koette Perheentalolla käynnin kokonaisuudessaan?
18. Onko jotain, mitä kaipaisitte Perheentalolle?

Lopuksi: Miltä haastattelu tuntui?

Onko jotakin kysyttävää opinnäytetyöstä tai haastattelusta?

Sitten vielä haluttaisiin kuulla palautetta haastattelusta?

Suomen mielenterveysseuran kriisipuhelin p. 010 195 202 (arkisin klo 9.00–07.00. viikonloppuisin ja juhlapyhinä klo 15.00–07.00)

Tehoavo p. 013 330 2132 (päivystyspuhelin, Keskussairaala L2-talo, 1. kerros. Aikuispsykiatrian tehostettu avohoito tarjoaa päivystyksellisiä palveluja kiireellisissä mielenterveydellisissä ongelmissa.)

Tutkimuksellisen opinnäytetyön mainos

Hei, Sinä 0-3 -vuotiaan lapsen vanhempi!

Haemme tutkimuksellista opinnäytetyötä varten haastateltavia aiheeseen

Perheentalon toiminta vanhemmuuden tukena.

Auta meitä kehittämään Perheentalon toimintaa teidän hyväksi!

Olemme sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajaopiskelijoita Karelia-ammattikorkeakoulusta. Haastattelut on tarkoitus järjestää maaliskuun aikana Perheentalolla. Haluaisimme haastateltaviksi sekä usein, että satunnaisesti käyviä vanhempia - ota siis rohkeasti yhteyttä, niin kerromme lisää (yhteystiedot alla)

Tutkimusterveisin,

Henna Väisänen

henna.vaisanen@edu.karelia.fi

Jenni Oinonen

jenni.r.oinonen@edu.karelia.fi

Saatekirje vanhemmille

Saatekirje

Karelia-Ammattikorkeakoulu
Terveydenhoitajakoulutus

18.4.2018

Hyvä vanhempi,

Olemme Karelia-Ammattikorkeakoulun kolmannen vuoden terveydenhoitajaopiskelijoita. Tutkimuksellisen opinnäytetyön aiheemme on *0-3 -vuotiaiden lasten vanhempien kokemuksia Joensuun Perheentalon toiminnasta vanhemmuuden tukena*. Haastattelun tarkoituksena on tuottaa tietoa Perheentalon toiminnan kehittämistä varten. Lisäksi kysymme teiltä vanhemmuudesta yleisesti oman ammattitaitomme kehittämiseksi. Haastatteluun osallistuminen on vapaaehtoista ja se toteutetaan nimettömänä.

Haastattelu tehdään Perheentalon tiloissa. Tulemme haastattelemaan teidät ennalta sovittuna ajankohtana. Haastatteluun on varattu aikaa noin tunti ja se toteutetaan yksilöhaastatteluna. Haastattelu nauhoitetaan. Nauhoitteet säilytetään luottamuksellisesti opinnäytetyön valmistumiseen saakka, minkä jälkeen ne tuhotaan.

Kiitämme jo etukäteen vastauksistanne!

Annan suostumukseni haastatteluun

Päivämäärä ja paikka

Allekirjoitus

TEKIJÖIDEN YHTEYSTIEDOT:

Jenni Oinonen
Terveydenhoitajaopiskelija
jenni.r.oinonen@edu.karelia.fi

Henna Väisänen
Terveydenhoitajaopiskelija
henna.vaisanen@edu.karelia.fi

Esimerkki tulosten luokittelusta

Suora lainaus	Pelkkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
“Lapsesta, lapsen hymystä, hymystä, naurusta. Että saa silittää ja pitää hyvänä pientä ihmistä.”	Lapsi itsessään koetaan voimavarana.	Lapsi voimavarana	Vanhempana jaksaminen	Millaisia kokemuksia 0-3 -vuotiaiden lasten vanhemmilla on vanhemmuudesta?
“jos mä sanon nyt et ihanaa nii onhan se ihanaa”	Vanhemmuus on ihanaa			
“No... haha... joskus raskasta”	Vanhemmuus on ajoittain raskasta	Haasteet vanhemmuudessa		
“...suurin ongelma oli se että väsytti niin se että puoliso, mies soi miulle niitä nukku-mahetkiä...”	Väsymys koettiin suurimpana ongelmana vanhemmuudessa.			
“se oma aika on se mistä saa sitä niinku jaksamista ehkä eniten. Et on sitä omaa aikaa et voi voi hetken olla ihan itekseen ja tehdä semmosia asioita mitä haluaa.”	Oma aika auttaa jaksamaan arjessa.			
“tosi paljon ulkoillen ja tykkään valokuvata”	Harrastukset tukevat jaksamista.	Omasta hyvinvoinnista huolehtiminen		
“se että on jotku rutiinit elämässä sitten iha liikunta siis semmonen irtiotto aina”	Arjen rutiinit tukevat vanhemmuutta.	Arjen rutiinit		

<p>“ tietenki sit omat niinku ystävät et semmone vertaistuki, tavallaan sitte et kenellä on lapsia että saa sit niinku puhuu niistä asioista mitkä mietityttää ja kyssyy sitä neuvvoo sieltäki kenellä on sit itellä jo kokemusta ni..”</p>	<p>Vertaistuki ja kokemusten jakaminen tukee vanhempana jaksamista.</p>	<p>Tukiverkosto</p>	<p>Vanhemmuuden tuki</p>
<p>“univaikeuksien takia saatiin sinne unikouluun lähete et meillä kävi...unihoitaja kotona juttelemassa ja vähä neuvomassa”</p>	<p>Unikoulu sekä kotiin saatava unihoitajan tuki auttoivat univaikeuksien hallinnassa.</p>	<p>Terveystieteiden tutkimuskeskuksesta saatu/koettu tuki</p>	

Toimeksiantajan arviointi

Jenni Oinosen ja Henna Väisäsen opinnäytetyöstä 0–3-vuotiaiden lasten vanhempien kokemuksia vanhemmuudesta ja Joensuun Perheentalon toiminnasta

Oinonen ja Väisänen ovat toimeksiantajan toiveiden mukaisesti määritelleet vanhemmuutta kattavasti eri näkökulmista. Nämä määritelmät voivat olla jatkossa opiskelijoidemme tukena, kun he pohtivat omilla harjoittelujaksoillaan vanhemmuutta ja Perheentalon merkitystä siihen.

Toimeksiantaja sai erittäin hyviä kehittämissuhteita opinnäytetyöstä, jopa sellaisia, joita ei aiemmin ole missään yhteydessä tullut esiin (mm. tilojen käyttötarkoitukseen liittyen ja toimintaohjeet kävijöille). Monet kehittämissuhteet olivat joskus aiemminkin tulleet esiin ja tämä opinnäytetyö kannusti toimeksiantajaa toteuttamaan uudistuksia, mm. Perheentalon eteiseen tulee taulu, jossa on henkilökunnan kuvat ja tehtävät.

Opinnäytetyön tuloksia hyödynnetään myös rahoittajalle (Stea) raportoitaessa (Tuloksellisuus- ja vaikuttavuusraportti).

Suuri kiitos onnistuneesta yhteistyöstä!

Joensuussa 26.9.2018

Mia Ylhäinen

Mia Ylhäinen, koordinaattori
Pelastakaa Lapset ry – Rädda Barnen
Joensuun Perheentalo
Rantakatu 15
80100 Joensuu
GSM +358 50 413 0563

Toimeksiantosopimus

OPINNÄYTETYÖN TOIMEKSiantosopimus

Tämä sopimus soveltuu käytettäväksi ainoastaan sellaisten opinnäytetöiden yhteydessä, joita ei toteuteta ammattikorkeakoulun ulkopuolisen rahoituksen hankkeessa.

Toimeksiantaja	Nimi (esim. yritys) Joensuun Perheentalo Yhteystiedot (yhteyshenkilö, puhelin, sähköposti) Mia Ylhäinen, [REDACTED] mia.ylhainen@pelastakalapset.fi	
	Työn aihe 0-3-vuotiaiden lasten vanhempien kokemuksia vanhemmuudesta ja Joensuun Perheentalon toiminnasta	
Tekijät	Nimi Jenni Oinonen / Henna Väisänen	Opiskelijanumero 1500105 / 1500157
	Katuosoite [REDACTED]	Postinumero [REDACTED] Postitoimipaikka Joensuu
	Puhelin [REDACTED]	Sähköpostiosoite jenni.oinonen@edu.karelia.fi / henna.e.vaisanen@edu.karelia.fi
	Suoritettava tutkinto Terveydenhoitajakoulutus	Ryhmätunnus STTNS16
Karelia-amk	Yhteyshenkilön nimi (Ohjaaja) Kirsi Varis	Tehtävänimike Lehtori
	Toimipaikka ja osoite Karelia-Ammattikorkeakoulu Tikkarinne, Tikkarinne 9 80200 Joensuu	
	Puhelin [REDACTED]	Sähköpostiosoite kirsi.varis@karelia.fi
Toimeksiantosopimuksen ehdot		
Ohjaus	Ohjaaja valvoo työtä ammattikorkeakoulun puolesta ja antaa työn edellyttämiä ohjeita ja neuvoja. Ammattikorkeakoulu ja Ohjaaja eivät ole konsulttivastuussa työstä.	
Dokumentointi	Karelia-amk:ssa toteutetaan avointa toimintakulttuuria, mikä tarkoittaa, että myös opinnäytetöiden aineistot ja tulokset avataan soveltuvin osin erillisen ohjeistuksen mukaisesti (ml. avoin julkaiseminen). Työstä laaditaan ammattikorkeakoulun opinnäytetyön ohjeen mukainen kirjallinen raportti, joka julkaistaan sähköisessä muodossa Theseus-verkkokirjastossa tai josta toimitetaan yksi kansitettu kappale ammattikorkeakoulun kirjastoon. Työ arkistoidaan Karelia-amk:n kirjastoon sähköisessä muodossa.	
Oikeudet	Opinnäytetyön tekijänoikeudet kuuluvat tekijälle. Toimeksiantaja saa rinnakkaisen käyttöoikeuden opinnäytetyön tuloksiin. Ammattikorkeakoululla on jatkuvasti voimassa oleva oikeus hyödyntää tuloksia omassa opetuksessa ja tutkimus- ja kehittämistoiminnassaan. Sopijaosapuolilla on mahdollisuus sopia muista opinnäytetyön tuloksista koskevista oikeuksista kuitenkin niin, että tämän sopimuskohdan nojalla ammattikorkeakoulun saamat oikeudet säilyvät voimassa.	
Keksinnöt	Jos Tekijä on osallisena keksintöön, joka patentoidaan, mainitaan hänet yhtenä keksijöistä. Mahdollisesta keksintökorvauksesta sovitaan erikseen noudattaen ensisijaisesti Toimeksiantajan tai niiden puuttuessa ammattikorkeakoulun keksintöohjeen linjauksia. Opinnäytetyön tai sen osan julkaiseminen tai hyödyntäminen ei saa vaarantaa sen tai sen osan suojaamista patentilla tai hyödyllisyysmallilla.	
Vastuut	Opinnäytetyön tulos toimitetaan sellaisena kuin se on. Tekijä tai ammattikorkeakoulu eivät anna tulokselle takuuta eivätkä vastaa sen soveltuvuudesta toimeksiantajan tarpeisiin. Sopijapuolet ovat vastuussa toisilleen sopimusrikkomuksen aiheuttamista välittömistä vahingoista. Vastuun syntyminen edellyttää tahallaan tai törkeällä huolimattomuudella aiheutettua sopimusrikkomusta.	
Lisäksi sovitaan		
Salassapito	Ohjaajalla ja opinnäytetyön Tekijällä on salassapitovelvollisuus työn aikana esille tulleisiin luottamuksellisiin asioihin viiden vuoden ajan. Toimeksiantajan tulee tarkistaa, että julkaistava opinnäytetyö ei sisällä salassa pidettävää aineistoa. Tarvittaessa käytetään erillistä salassapitosopimusta.	
	Tätä sopimusta on laadittu kolme (3) saman sisältöistä kappaletta, yksi (1) kullekin sopimuksen osapuolelle. Sopimus perustuu ammattikorkeakoulun hyväksymään opinnäytetyösuunnitelmaan ja se astuu voimaan allekirjoitushetkellä.	
	Paikka ja päivämäärä	Allekirjoitus
Toimeksiantaja	Joensuu 18.12.2018	Mie-Maria Järnäs
Tekijä	Joensuu 15.2.2018	Henna Väisänen
Tekijä	Joensuu 15.2.2018	Jenni Oinonen
Karelia-amk	Joensuu 15.2.2018	Kirsi Varis KIRSI VARIS